

DRAUGAS

PERIODICALS
December 9, 1998

Vol. LXXXVII

Kaina 50 c.

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

TREČIADENIS - WEDNESDAY, GRUODŽIO - DECEMBER 9, 1998

Nr. 238

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 12/8/98

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Sulaikytas Rusijai šnipinėjęs ambasados darbuotojas

Vilnius, gruodžio 8 d. (BNS) — Praėjusią savaitę Lietuvos saugumo agentai sulaikė šnipą, kuris yra Rusijos ambasados darbuotojas, rinkęs informaciją apie Lietuvos ginkluotės pirkimo planus ir kai kurių strateginių objektų apsaugą.

Remdamasis neoficialiais šaltiniais, dienraštis „Respublika“ rašo, kad šnipas yra ne diplomatas, o tik dirbo ambasadoje, greičiausiai, spaudos tarnyboje.

Apie sėkmingą kontržvalgybos operaciją penktadienį pranešė prezidentūra, informuodama apie Valdo Adamkaus pareikštą padėką Valstybės saugumo departamento (VSD) pareigūnams.

Tačiau nei tada, nei vėliau pareigūnai žurnalistams neatskleidė jokių operacijos detalių. Jie motyvavo nenoru sukelti „diplomatinį karą“, kai

dvi susivaidijusios valstybės iš savo sostinių išsiunčia viena, kitos diplomatus, gal net nesusijusius su incidentu.

Šnipinėjęs pareigūnas nebus paskelbtas nepageidaujamu asmeniu ir jam nebus nurodyta skubiai išvykti iš valstybės.

„Respublika“ mano, kad Rusijos ambasados nenoras, net ir spiriamai žurnalistų, aiškiai paneigti, jog sulaikytas jų darbuotojas, leidžia manyti, kad šnipas yra būtent rusas.

Dienraščio „Lietuvos rytas“ žiniomis, saugumo operacija buvo vykdoma kelis mėnesius, ir tai gali reikšti, kad šnipui buvo teikiama menkavertė informacija.

Šią vasarą VSD generalinis direktorius Metys Laurinkus viešai yra sakęs, kad Rusijos užsienio žvalgybos tarnyba yra suaktyvinusi veiklą Lietuvoje ir kitose Baltijos valstybėse.

Prezidentas pasirašė Smulkaus ir vidutinio verslo įstatymą

Vilnius, gruodžio 8 d. (BNS) — Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, atkreipdamas dėmesį į kai kurias jam nerimą keliančias nuostatas, pasirašė Smulkaus ir vidutinio verslo (SVV) plėtros įstatymą.

Lapkričio 24 d. Seimo priimtas ir kitų metų sausio 1-ąją įsigaliosiantis įstatymas yra pirmasis, reglamentuojantis paramą SVV. Iki šiol ją reglamentavo vyriausybės nutarimai.

Pirmadienį pasirašęs įstatymą, prezidentas norėtų atkreipti Seimo ir vyriausybės dėmesį į smulkiųjų verslininkų skundus dėl biurokratinių sunkumų, neteisingos konkurencijos, didelių mokesčių, sudėtingos jų skaičiavimų tvarkos.

Prezidento spaudos tarnybos pranešime pabrėžiama, kad

valstybės vadovui kelia nerimą įstatyme numatyta galimybė finansškai remti atskirus verslus, naudojant valstybės ir savivaldybių biudžeto lėšas ir taikant valstybės užsakymo pirmenybę, nes tai gali atverti kelią korupcijai. Prezidento nuomone, būtina ieškoti geresnių būdų spręsti visiems verslams būdingas problemas, neapsiribojant tiesiogine parama kai kuriems jų.

Šio įstatymo priėmimas Seime buvo sukėlęs daug diskusijų ir prieštaravimų. Kai kurie Seimo nariai priekaištavo, kad įstatymas stabdys verslą, kaip pavyzdį minėdami vidutiniams įmonėms priskiriamas kai kurias alaus darvyklas. Anot jų, įstatyme apibrėžtas vidutinių įmonių darbuotojų skaičius (49) yra labai mažas.

Turgaus prekeiviai paruošė reikalavimus vyriausybei

Vilnius, gruodžio 8 d. (BNS) — Neformali parlamentarų ir smulkiųjų prekeivių darbo grupė pirmadienį vakarą Seime apibendrė nuostatas, kuriomis remdami, smulkieji verslininkai eis derėtis su vyriausybe, pranešė Seimo pirmininko pavaduotojas Romualdas Ozolas.

Jo sudarytos neformalios darbo grupės pasitarime dalyvavo daugelio frakcijų Seime atstovai bei septyni smulkieji prekiautojai.

Pasak R. Ozolo, viena sutartų nuostatų yra apibrėžimas, kad smulkieji verslininkai turėtų būti laikomas tas, kurio metinė apyvarta — ne daugiau kaip 100,000 litų.

Smulkieji verslininkai su vyriausybe tarsis dėl prekybos dokumentacijos supaprastinimo ir toliau reikalauja, kad stambesnieji prekeiviai, kurie vertiasi didmenine prekyba ir perparduoda prekes smulkiems, galėtų pateikti prekių kilmės dokumentus.

Vyriausybės atstovai jau anksčiau skelbė, kad pastarasis reikalavimas negali būti vykdomas, nes patentininkams (turintiems leidimą prekybai), turgoose parduodantiems prekes galutinai vertojams, nesuteikiama teisė verstis prekyba stambiu mas-

tu. Pasak vyriausybės, kas nori prekes pardavinėti dideliais kiekiais kitiems patentininkams, galėtų tai daryti nustatyta tvarka įregistravę įmonę.

Pasak R. Ozolo, parlamentarų ir prekeivių susitikime buvo aptartas reikalavimas vyriausybei pakeisti baudų už prekybos pažeidimus skyrimo tvarką.

Smulkiųjų prekeivių vertinimu, dabar iškart skiriamos tūkstantinės baudos už palyginti nedidelius pažeidimus yra pernelyg griežtos.

Kaip skelbta, vyriausybės kanceliarija pirmadienį kreipėsi į Smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos prezidentą Eduardą Šablinską, prašydama konkrečiai išdėstyti badavusių prekeivių pasiūlymus.

Praėjusį penktadienį smulkieji verslininkai nutraukė 7 paras prie Seimo trukusį baidavimą, kai vyriausybė sutiko derėtis dėl jų reikalavimų supaprastinti smulkios prekybos tvarką.

Smulkieji prekiautojai grąsino vėl badauti, jeigu derybos neprasidės iki gruodžio 11 dienų. Pasak R. Ozolo, neformali parlamentarų ir prekeivių darbo grupė, jeigu jai nepavyks įgyvendinti savo siekių,

Nuotr.: (Iš kairės) Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, komisijos Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 50-ųjų metinių minėjimui rengti pirmininkas, Seimo Žmogaus ir piliečių teisių bei tautybių reikalų komiteto pirmininkas Emanuelis Zingeris pasitiko į Seimo visuotinį posėdį, skirtą Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 50-mečiui, atvykusį prezidentą Valdą Adamkų.

Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai — 50 metų

Vilnius, gruodžio 8 d. (Elta) — Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus nuomone, praėjus 50-čiai metų, Visuotinė žmogaus teisių deklaracija yra aktualus tarptautinės teisės aktas, į kurį pirmiausia ir atkreipia dėmesį politikai, teisininkai bei derybininkai, siekiant taikos karščiausiuose planetoje taškuose.

Kalbėdamas iškilmingame Seimo posėdyje, skirtame Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 50-osioms metinėms paminėti, valstybės vadovas pažymėjo, kad jos laikymasis toks pat aktualus ir Lietuvoje.

„Mūsų piliečiai okupacijos sąlygomis skaudžiai patyrė, ką reiškia prievarta, pamynusi pamatinės žmogaus teises. Dabarties Lietuvoje žmogaus teisės tampa svarbiu demokratijos lygiu, kartu ir piliečių gyvenimo kokybės, rodikliu“, sakė prezidentas.

Iškilmingame Seimo visuotiniame posėdyje dalyvavo svečiai iš užsienio, diplomatinio korpuso atstovai, Lietuvos korpuso hierarchai, teismų

vadovai, vyriausybės nariai.

Pasak Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 50-ųjų metinių minėjimui organizuoti komisijos pirmininko, Seimo Žmogaus ir piliečių teisių bei tautybių reikalų komiteto pirmininko Emanuelio Zingerio, Lietuva juda pilietinės visuomenės kurimo kryptimi. Kalbėdamas iškilmingame posėdyje, jis pasidžiaugė, kad Lietuvos mokyklose nuo ateinančių metų įvedamos pilietinės visuomenės ugdymo pamokos.

Seimo narys, kalbėdamas apie Lietuvos teisinę sistemą, atsisprędė, kurie tapo klaidingų nuosprendžių aukomis

ir kalėjo nebūdami kalti. Pranešime buvo kalbama ir apie mirties bausmės panaikinimą.

Pasak jo, komitetas jau yra pareiškęs, kad pritaria mirties bausmės panaikinimui ir prašė vyriausybės pasirūpinti specialaus kalėjimo sunkiems nusikaltėliams statyba.

Posėdyje kalbėjęs Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, paskelbė deklaracijos, kurioje vertinamos komunizmo ir buvusio komunistinio okupacinio režimo struktūros, projektą, kuris skelbia, kad komunistinis totalitarinis SSSR režimas, prievarta įgyvendintas 1940-1941 m. ir 1944-1990 m. okupuotoje Lietuvoje, buvo nusikaltimas.

„Kalbama apie komunizmą apskritai ir apie komunizmą kartu su Lietuvos okupacija, ir to sukeltas nelaimės ir padarytus nusikaltimus. Tai yra galų gale įvardijama ir įvertinama. To anksčiau nebuvo aiškiai ir išsamiai padaryta, ypač atskiru aktu, kurį priimtų Lietuvos parlamentas“, sakė jis.

Pirmadienį V. Landsbergis įregistravo įstatymą „Dėl komunizmo vertinimo ir buvusių okupacinio režimo aukštųjų pareigūnų dabartinių valstybinių pareigų sferos apibrėžimo“ projektą, kuriuo siūloma „buvusio SSKP-LKP Centro komiteto narių ir darbuotojų — nuo tuometinių sekretorių iki instruktorių — galimas valstybines pareigas Lietuvos Respublikoje penkeriems metams apibrėžti be Seimo, prezidentūros, vyriausybės, teismų, diplomatinės tarnybos, taip pat kariuomenės ir švietimo institucijų“.

Šis įstatymas nebūtų taikomas „asmenims, kurie pirmąsyk atėjo į vadinamosios atsisakydamos LKP atitinkamas Centro komiteto narių ir darbuotojų pareigas 1989 metų gruodžio 21 d. ir po to, įskaitant laikotarpį su pakeistu

ir kalėjo nebūdami kalti. Pranešime buvo kalbama ir apie mirties bausmės panaikinimą.

Pasak jo, komitetas jau yra pareiškęs, kad pritaria mirties bausmės panaikinimui ir prašė vyriausybės pasirūpinti specialaus kalėjimo sunkiems nusikaltėliams statyba.

Posėdyje kalbėjęs Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, paskelbė deklaracijos, kurioje vertinamos komunizmo ir buvusio komunistinio okupacinio režimo struktūros, projektą, kuris skelbia, kad komunistinis totalitarinis SSSR režimas, prievarta įgyvendintas 1940-1941 m. ir 1944-1990 m. okupuotoje Lietuvoje, buvo nusikaltimas.

„Kalbama apie komunizmą apskritai ir apie komunizmą kartu su Lietuvos okupacija, ir to sukeltas nelaimės ir padarytus nusikaltimus. Tai yra galų gale įvardijama ir įvertinama. To anksčiau nebuvo aiškiai ir išsamiai padaryta, ypač atskiru aktu, kurį priimtų Lietuvos parlamentas“, sakė jis.

Pirmadienį V. Landsbergis įregistravo įstatymą „Dėl komunizmo vertinimo ir buvusių okupacinio režimo aukštųjų pareigūnų dabartinių valstybinių pareigų sferos apibrėžimo“ projektą, kuriuo siūloma „buvusio SSKP-LKP Centro komiteto narių ir darbuotojų — nuo tuometinių sekretorių iki instruktorių — galimas valstybines pareigas Lietuvos Respublikoje penkeriems metams apibrėžti be Seimo, prezidentūros, vyriausybės, teismų, diplomatinės tarnybos, taip pat kariuomenės ir švietimo institucijų“.

Šis įstatymas nebūtų taikomas „asmenims, kurie pirmąsyk atėjo į vadinamosios atsisakydamos LKP atitinkamas Centro komiteto narių ir darbuotojų pareigas 1989 metų gruodžio 21 d. ir po to, įskaitant laikotarpį su pakeistu

partijos pavadinimu“.

V. Landsbergis taip pat parengė ir įregistravo deklaracijos „Dėl komunizmo ir buvusių komunistinio okupacinio režimo struktūrų vertinimo“ projektą. Anot vienos jo nuostatų, „VKP(b)-LKP ir SSKP-LKP Centro komitetas, naudodamasis ypatingomis privilegijomis, yra moraliai ir politiškai atsakingas už netektis, skriaudas ir nuostolius, kurių patyrė žmonės ir tauta SSRS okupuotoje Lietuvoje“.

Deklaracijos projekte pažymima būtinybė „moralškai ir politiškai“ įvertinti buvusių kompartijos vadovų atsakomybę, reiškiamas Seimo pasiūlymas toliau rengti ir svarstyti atitinkamų teisės aktų projektus, o vyriausybė raginama savo rengiamuose įstatymų projektuose atsižvelgti į šios deklaracijos nuostatas.

Pasak V. Landsbergio, piliečių galimybės būti išrinktiems Seimo nariais apibrėžia Konstitucija, nenumatanti tam nei laikino, nei nuolatinio apribojimo.

Seimo pirmininkas sakė nemąnantis, kad minėtasis įstatymas galėtų kiršinti žmones ar yra keleriais metais pavėluotasis. „Tokie dalykai turi pribręsti. O be to, reikia iš istorijos išbraukti mažiausiai 4 metus, kurie buvo pernelyg nepalankūs tokių įstatymų priėmimui, nes buvusi kompartija turėjo Seimo daugumą“, sakė Seimo pirmininkas, turedamas galvoje 1992-1996 metų Seimo kadenciją.

Baltųjų Rūmų advokatai pradėjo prezidento gynybą prieš Kongresą

Vašingtonas, gruodžio 8 d. (Reuters-BNS) — JAV prezidento Bill Clinton advokatai antradienį pradėjo dvi dienas arba 30 valandų trukmiančią gynybą, kurios metu sieks įtikinti respublikonų vadovaujamą Atstovų Rūmų Teisės komisiją nepritari apkalto straipsniams prieš prezidentą.

Antradienio rytą komisija, draskoma tarpusavio nesutarimų, pradėjo susitikimą už uždary durų. Pasak komisijos narių, galų gale jie balsuos dėl mažiausiai vieno apkalto straipsnio prieš B. Clinton — sekso skandalo su Monica Lewinsky.

„Demokratai neturi reikiamų balsų... respublikonai gali nugalėti“, pirmadienį sakė žurnalistams vienas komisijos narių. Pasak jo, respublikonai balsuos dėl kelių apkalto straipsnių, ir kol kas nežinoma tik konkretus jų skaičius.

Baltųjų Rūmų specialusis teisinis konsultantas Greg Craig pradėjo B. Clinton gynybos pristatymą ir trumpai apibūdino argumentus už prezidentą. Kitas konsultantas Charles Ruff pasakys baigiamąją kalbą, greičiausiai tik trečiadienį vėl vakare.

Baltieji Rūmai pirmadienį pranešė, kad ketina iškvieisti mažiausiai 14 liudininkų, įskaitant mokslininkus, teisininkus ir buvusius Kongreso narius, su kuriais aptars istorinius atvejus ir apkalto normas. Vis dėlto B. Clinton priešrinkininkai mano, kad Baltųjų Rūmų gynyba nebus labai rimta.

Ši gynyba turės esminę reikšmę B. Clinton likimui. Kai kurie demokratų ragina prezidentą žengti kokią nors dramatišką žingsnį — pavyzdžiui, kreiptis į valstybę per televiziją, siekiant išvengti apkalto.

Senato vadovai pareiškė, kad Atstovų Rūmams patvirtinus nors vieną apkalto straipsnį, jie kitais metais būtų priversti teisti prezidentą.

Norint nušalinti prezidentą, Senatą turėtų tam pritarti dviem trečdaliais balsų. Net įnirtingiausi B. Clinton priešrinkininkai nesitiki, kad taip įvyks.

Atstovų Rūmuose 5 respublikonai pareiškė balsuosią prieš apkaltą ir 3 demokratų sakė balsuosią už ją. Respublikonai turi 218, o demokratų — 206 vietas. Tad norint išvengti prezidento teismo Senate, dar mažiausiai 15 respublikonų turėtų pakeisti savo nuostata.

Politiniai oponentai tvirtina, kad prezidentas nepajėgia kontroliuoti Rusijos ir ragina jį atsistatydinti, tačiau Kremlius yra pareiškęs, kad B. Jelcin ketina vadovauti Rusijai iki savo kadencijos 2000-ųjų viduryje pabaigos.

67 metų prezidentas, išbuvęs Kremliuje tik tris valandas, pirmadienį vėl grįžo į ligoninę ir ten bus tol, kol visiškai pasveiks.

B. Jelcin, turintis daug sveikatos problemų, nuo praėjusios vasaros buvo beveik nusišalinęs nuo kasdienių valstybės valdymo reikalų ir daugiausiai laiko praleido užmiestinėse rezidencijose. Lapkričio 22 d. Rusijos vadovas buvo paguldytas į ligoninę, kur jam buvo nustatytas plaučių uždegimas.

Ar vykdamas į Lenkiją, popiežius apsilankys Lietuvoje?

Vilnius, gruodžio 8 d. (Elta) — Oficialūs Vilnius iš Vatikano kol kas nėra gavę nei teigiamo, nei neigiamo atsakymo į asmeninį prezidento Valdo Adamkaus kvietimą popiežiui Jonui Pauliui II trumpam apsilankyti Lietuvoje, kai jis kitų metų birželį lankysis kaimyninėje Lenkijoje.

„Mes kol kas neturime jokio atsakymo ir laukiame jo“, sakė prezidento patarėjo pavaduotojas užsienio politikos klausimais Egidijus Meilūnas.

Pasaulio naujienų agentūros iš Varšuvos paskelbė žinią, kad jau baigiama rengti ilgiausio popiežiaus vizito į Lenkiją programą.

Tikimasi, kad Jonas Paulius II Lenkijoje viešės dvykalią birželio mėnesio dieną, apsilankys 18 vietų, tarp jų Gdanske, Varšuvoje ir gimtojoje Vadoviceje.

Neoficialiais duomenimis, vizito programoje popiežiaus apsilankymas Lietuvoje nėra numatytas, tačiau Šventasis Tėvas turėtų dvi dienas išleisti netoli Lietuvos sienos — Vygriuose.

Kvietimą bent trumpam užsukti į Lietuvą Jonui Pauliui II Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus perdavė šiemet gegužės 18 d., kai susitiko su juo Vatikane. Popiežius tvirtino noris dar kartą pamatyti Aušros Vartus ir Kryžių kalną.

KALENDORIUS

Gruodžio 9 d. Šv. Juan Diego; Leokadija, Delfina, Valerija, Vakarais. 1921 m. Brazilija pripažino Lietuvą de jure.

Gruodžio 10 d. Melchijadas, Angelina, Spindulė, Žydrė.

SKAUTYBĖS KELIAS

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

SU SESE VENA ATISISVEIKINANT

Atsisveikinimas visada yra begalinis sunkus. Nors ir žinojome, kad sesė Vena nei daug dienų beliko klausytis rudenio lapų šlamėjimo, nors ir žinojome, kad jos išėjimas bus jai beveik palaima, likome giliam liūdesiui išlydėdami ją į mums neapmatomus tolius.

Matėme, kad tokiai gyvastinai, darbščiai, pareigingai ir nagingai jūr skautininkei nebuvo lengva atsidurti ratukuose. Tačiau ir juose ji nepasidavė depresijos liūdesiui, visu žemaitišku atkaklumu tikėjo nugalėsianti ją ištikusias negalias ir vylėsi vėl sugrįžti į deją, jau tolstantį šeimos ir skautišką gyvenimą.

Man, tikiu ir visoms sesėms, kurių vardu buvau paprašyta tirti šį žodį, tai nėra tikras atsisveikinimas su sese Vena. Mes ją tik išlydim ten, kur anksčiau ar vėliau visos susitiksim.

O dabar taip gera prisiminti tas kartų praleistas dienas jūr skautų gretose, sueigose, stovyklose, mugės ruošose ir jos dalyvavime „Vėlungių“ susibėgimuose ir privačiame gyvenime.

Visgi pirmasis Venos įvaizdis, neištrinamai įstrigęs — tai skautavimas. Kiek ją atsimenu, o atsimenu nuo labai šėnų laikų, kai mūsų vaikai buvo maži ir mes juos rengėme ūdryčių ir bebrukų uniformoms.

Anuo metu stovyklavome dažniausiai prie Pewaukee ežero, miškelyje, didžiulėse kariškose palapinėse; virėme lauke, iš kariuomenės paveldėtose viryklėse. Stovyklavimas buvo itin primityvus, reikėjo daug išradingumo visuose įrengimuose, nes jokių miestietiškių patogumų neturėjome.

Jau tada stebino mane sesė Vena, niekad nesiskundžianti, iš pažiūros gana trapi asmenybė, tačiau labai tvirtos valios, ryžtinga ir vis pirmoji sunkiausiose užduotyse. Niekad neatsisakanti, ar nedejuojanti nuovargiui, kai reikėjo visą naktelę mus saugoti, dažnai kaisti prie amžinai karštų puodų, budėti prie vandens — sargyboje bei dalyvaui visuose užsiėmimuose. Nors ir labai pailsusi, „nusitrypusi“, trokšdama pati bent trumpai nakčiai atsigauti, dar apibėgdavo mažųjų sesių palapines, patikrindavo, ar jos apsiklojusios, ar jos tvarkingos, o mažiausioms nušluostydavo varvancias nosytes ir paglostydavo galvelę mamos išsilgusiai ūdrytei.

Vena visoms buvo ir sesė, ir mama, ir draugė, ir vadovė. Visų mylima, visoms reikalinga. Tokie gausūs yra prisiminimai apie sesę Veną, kad sunku išrinkti patius svarbiausius ar įdomiausius. Pasirinkau tik vieną, kurio niekad nepamiršiu.

Jubiliejinėje jūr skautijos stovykloje Kanadoje, vyko vyresniųjų skautų žodis. Šis jūrinis žodis duodamas suteimus, prie vandens, paslaptinumo apsuptyje. Dienos metu Georgian Bay nebuvo toli, bet tą naktį, kai išsivedė sesės į gaudinčią aštraus vėjo siūbuojančių medžių mišką, visiškai juodų debesų apgaubta

dangų ir permerkiančiai pliaupiantį lietu, kelionė tapo ilga ir klampi. Po iškilnių takų dar labiau baugiu taku grįžti stovyklon. Aišku, visų šventiškos uniformos pavirto į šlapius skudurėlius, o sesėms grėsė gerklų uždegimai... O rytoj laukia iškilmingas parašas, dalyvaujant iš toli atvykusiai vyriausiai jūr skautininkei Lidijai Čepienei. Nerimastis ir beveik panika apėmė vadovės — kas bus, jei sesės susirgs, kaip jos dėvės šlapias, lietaus išskalautas uniformas? Kaip mes pasirodysim prieš visus didžiulius vadus?

Ir štai, niekam neprisitarusi, sesė Vena nubėgo virtuvėn, išvėrė arbatą ir skubiai visas sušalusias ir pervargusias seses pagirdė, apklostė, apkamšė ir surinko visų varvancias uniformas. Dar apyšiltę virtuvės ištempė virves, padžioję sijonus, palaidinukes ir kaklaraščius. O buvo jau gerai gerai po vidurnakčio, dar kelioms tyresnėms sesėms pasiūlius tylesnės sesės uniformos buvo išlygintos, išglaištos ir atrodė kaip naujų naujutėlės. Dabar jau sunku beapsakyti, kokią nuostabą sukėlė mūsų sausus ir žvalios sesės visiemis vyresniems vadovams, o ypač vyriausiai skautininkei, saldžiai pramiegojusiomis sesės Venos suorganizuotus darbus.

Tai tik viena sesės Venos asmenybės pusė. Kita — linksmumas, pomėgis pajaukauti ir net nekaltai paisydykauti. Mūdi tada turėjome savą paslaptį ir mano paguodai ji vis man padainuodavo: „Viskas praeina čia, lieka tik muzika“.

Teko kelis kartus Veną aplankyti jau sergančią. Ir apie ką mes kalbėdavome? Tik apie stovyklas, išskylas, su nostalgika šypsena jas prisimindamos. Tik su giliu liūdesiu sesė Vena pasiskųdavo: „Jau sesė nebe taip dainuoja, jos jau nebežino daug dainų“.

O kai paskutinį kartą kalbėjau su ja telefonu, ir tai buvo tikrai seniai, paprasčiau, kai ji man padainuotų mūsų paslapties dainelę. Ir ji man padainavo, tiesa, jau silpnai balseliu, bet prisiminė visą:

Viskas praeina čia,
Negrįžta nieks,
Lieka tik muzika,
Lieka tik muzika,
Ji amžina.

j.v.s. Dalia Sruogaite

Kalba LSS „Gabijos“ redaktorė v.s. fil. Nijolė Kersnauskaitė.

Nuotr. Br. Juodelio

Simpoziumo „Tęseti pažadai išieivijai“ dalyviai. Iš k.: LSS Tarybos pirmininkė v.s. Birutė Banaitienė, dienraščio „Draugas“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, LB Švietimo tarybos pirm. v.s. Regina Kuciene, PLB valdybos pirm. v.s. fil. Vytautas Kamantas ir buvęs Ateitininkų federacijos vadovas Juozas Polikaitis.

Nuotr. j.v.s. fil. Broniaus Juodelio

SUVAŽIAVIMAS „TESĖTI PAŽADAI“

Tokiu pavadinimu š.m. lapkričio 13-15 dienų Argonne, IL, vyko LSS skautininkų, ių, židiniųčių ir skautų vyčių suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo skautininkai iš Montrealio, Omahos, Clevelando. Pasigedome gausiosios dalyvavimo Čikagos skautininkų, ypač jaunesnių. Gausiausiai atstovaujamas buvo Atlanto rajonas su LSS Tarybos pirmininke v.s. Birute Banaitiene. Čikagietiška jaunajai kartai atstovavo j.s. fil. Taiyda Chiapetta, jauna skautininkė, dalyvaujant visuose suvažiavimuose.

Suvažiavimą atidare LS Seserijos skautininkų skyriaus vedėja v.s. Irena Lileikienė.

Nuotr. Br. Juodelio

Atidarymas

Suvažiavimą šeštadienį, lapkričio 14 d. pradėjo v.s. Irena Lileikienė, LS Seserijos skautininkų ir židiniųčių skyriaus vedėja. Pasveikinusi skyriaus pakvietę sugiedoti Lietuvos himną ir „Marija, Marija“. Paskui perskaitė s. kun. Gedimino Kijausko šiam suvažiavimui sukurta maldą.

LS Seserijos Vyriausioji skautininkė v.s. fil. Rita Penčylinė, dalyvius ir svečius, paryškino kodėl suvažiavimui parinkta mintis „Tęseti pažadai“. Priminė, kad VII Tautinė suvykla buvo pavadinta „Protėvių žeme“, Seserijos — „Viltis“. Brolijos — „Kunigaikščių žeme“ ir Akademinių Skautų sąjūdžio — „Draugystė“. Šie pavadinimai buvo parinkti, kad primintų skautams ir skautėms, kad Lietuva yra ta garbinga šalis, kurios negalime užmiršti. Mes visi, duodami įžodžius pasizadėjome mylėti Dievą ir Tėvynę. Per ilgus skautavimo metus stengėmės nepamiršti Lietuvos, jos kalbos ir papročių. Tęsejome pažadus. Sesė Rita perskaitė LS Seserijos dvasios vadovo s. kun. G. Kijausko, SJ, atsiųstą sveikinimą.

Sesės Lileikienės pristatyta, į suvažiavimus prabilo LS Seserijos „Gabijos“ redaktorė v.s. Nijolė Kersnauskaitė.

Pasidžiaugusi galėdama dalyvauti skautiškos šeimos suvažiavime, sesė Nijolė teigė, kad mintis „Tęseti pažadai“ primena praeitį — jaunystę, kai buvome pasiryžę „nuversti kalnus“. Taip pat ši mintis mus ragina eiti pir-

myn. Gyvenimas nestovi vietoje; keičiasi žmonės, veikimo sąlygos diktuoja naujus uždavinius ateitai.

Prieš visus šiuos uždavinius stovim — Aš, Tu ir Mes. Nesam apsaugoti nuo nesklaidumų vadovavime, asmeniškame gyvenime nuo trūkumų ir pavargimo. Nepaisant pasitaikančių nukrypimų ir klūčių, privalome veržtis pirmyn, ieškoti naujų kelių ir būdų, nenukrypdami nuo skautiškųjų idealų — tarnauti Dievui, Tėvynai ir kiek galėdami padėti artimui — tai mūsų gyvenimo gerasis darbelis.

Prisimename, kad Lietuvoje įsteigta Skautija gyvuoja jau 80 metų. Karo išblaškyti po platųjį pasaulį, skautiškų idealų vykdymą tęsiame jau 50 metų. Skautiškas įžodis, įstatas, meilės ir tarnavimo ideologija giliai įaugo jaunų žmonių širdyse ir skautybė tapo gyvenimo būdu. Gal visų pasizadėjimų neatlikome 100 proc., bet niekada neužsadarėme savo jėgų ribotume. Stengėmės ieškoti naujų veiklos būdų.

Gyvendami už Tėvynės ribų, sugebėjome išieisti skautišką gyvenimo ir veiklos 50 metų istoriją „Lietuviškoji skautija“. Joje atsispindi mūsų vargai, rūpestiai ir pasizadėjimų atlikimas. Joje aprašomos vadovų pastangos vesti jaunimą lietuviškos išlaikymo keliu, nenukrypstant nuo skautiškųjų idealų. Gal ne visi ištesėjome duotus pažadus.

Jaunimo auklėjime nesam užsidarę savame rate. Bendraujam su ateitininkais, Jaunosios Lietuvos nariais ir Lietuvių Bendruomene, kurie siekia tų pačių tikslų, kaip ir skautai. Tikslai visų vienodi, gal tik skiriasi veikimo būdai. Įgyvendinimas numatytų tikslų — tarnavimas Dievui, meilė protėvių žemei — Lie-

Suvažiavimo įžanginį žodį taria LS Seserijos Vyriausioji skautininkė v.s. fil. Rita Penčylinė.

Nuotr. Br. Juodelio

tuvai, pagalba artimui ir lietuviškos išlaikymą priklausys nuo vadovų sugebėjimo paruošti naujus vadovus, esateities veiklai. Baigdama sesė Nijolė pasigedo suvažiavime jaunųjų vadovų.

Taip ji pabrėžė, kad išlaikyti lietuviškumą dabar yra sunkiau negu laikais, kai Lietuva buvo okupuota. Jaunimas, net kai kurie vyresnieji mano, kad Lietuvai esant laisvai, nebėra reikalo daug laiko skirti lietuviškiems reikalams. Taip galvojantys klįsta. Dabar privalome skatinti abipusį Lietuvą — išieivija bendradarbiavimą. Privalone neužmiršti pasizadėjimų tarnauti Dievui, Tėvynai, padėti artimui ir būti pavyzdžiu jaunesniesiems.

Simpoziumas „Tęseti pažadai išieivijai“

Simpoziume dalyvavo: „Draugo“ dienraščio vyr. redaktorė Danutė Bindokienė, LB Švietimo tarybos pirm. v.s. Regina Kuciene, PLB v.bos pirm. v.s. fil. Vytautas Kamantas, buvęs Ateitininkų federacijos pirm. Juozas Polikaitis ir LSS Tarybos pirm. v.s. Birutė Banaitienė.

Simpoziumą pradėjo v.s. fil. Vytautas Kamantas, pateikdamas minčių iš jo skautavimo. Skautauti pradėjęs dar vaiku būdamas Vokietijoje ir jo duotieji pažadai neužmiršti. Jis suminėjo daugelį asmenų, kurie jaunystėje buvę skautais ar jų vadovais, metų slinktyje tapo žymiais žmonėmis, visuomenininkais, kultūrininkais, daktarais, inžinieriais ir kt., vykdydami duotus skautų pažadus tarnauti Dievui, Tėvynai ir artimui. Šiuo metu prieš akis — Nepriklausoma Lietuva su savo vergus ir rūpesčiais, reikalaujanti, kad mes atliktume pasizadėjimą mylėti ją su jos teigiamomis ir neigiamomis savybėmis. Lankydamiesi ir bendraudami su Lietuvos žmonėmis, suprasdami juos, tesėsime savo pasizadėjimą mylėti Tėvynę. Pastebėjo, kad dauguma buvusių skautų yra išsijungę į Lietuvių Bendruomenę veiklą ir dirbdami visuomeninį darbą padeda Lietuvai. Baigdamas pranešimą, pabrėžė duoto įžodžio svarbą, skautų įstatų vykdymą ir ideologinį pasizadėjimą atlikti visas pareigas pagal jojos sugebėjimus. Būdami tvirti moraliskai, mylėdami Dievą, Tėvynę ir artimą, atliksime savo pažadus.

Danutė Bindokienė, mokytoja, rašytoja, redaktorė, jaunystėje buvo skautė ir davė skautės įžodį, tik vėliau išsijungė į ateitininkiską veiklą. Taigi, gyvenime turėjo du „kaklaraščius“. Ji turinti daug gerų draugų skautų vadovų tarpe. Esanti labai dėkinga v.s. fil. Broniui Kvikiui už patarimus redaktoriaujant. Ji teigė, kad jaunystėje duotus pažadus laiko tekme kartais apnešanti dulkėmis. Tuos pažadus turime atnaujinti, išsijungdami ne tik į ideologinius, bet ir visuomenines ir lietuviškos spaudos organizacijas. Lietuviškos spaudos prenumeratorių mažėja. Senieji skaitytojai miršta ar, sumenkėjus sveikatai, nebepajėgia skaityti. Jaunoji karta, baigusi lituanistines mokyklas į skaity-

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$95.00. Foreign countries \$110. Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Matindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesučiame. Prie pavardės ir adreso, siųdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$95.00	\$55.00	\$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$110.00	\$60.00	\$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$55.00	\$40.00	\$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$60.00	\$45.00	\$35.00
Užsakant i Lietuva:			
(Air cargo)	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00		
Užsakant i užsieni oro paštu	\$50.00	\$25.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	

Vyriausia redaktorė — Danutė Bindokienė

Administracijos — Valentinas Krumpis

Moderatorius — kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį netaisako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesaujo.

Siunčiant prašome pasižymėti kopiją.

tojų ir prenumeratorių eiles nesijungia. Su širdgėla pripažino, kad yra skautų vadovų, kurie lietuviškos spaudos neprenumeruoja ir jos nekaito. Paminėjo j.v.s. Ireną Regienę, „Drauge“ redaguojančią „Skautybės kelio“ puslapį, nusiskundžiančią, kad kartais sunku užpildyti puslapį rašiniais. Ar ne vadovų pareiga ne tik patiems skaityti, bet sueigose prie skaitymo pratinti brolius ir seses. Jei būtų skiriama 10-15 minučių lietuviško laikraščio skautiui ir užduodama į kitą sueigą atsinešti kokį aprašymą iš lietuviško laikraščio, būtų daug pasiekta. Pratinti skautus rašyti trumpus sueigų, išskylų, stovyklos nuotykių aprašymus. Matydami savo rašinėlius išspausdintus, kils noras platesniems rašiniais. Skautai turi savo leidinį „Skautų aidą“, kurį gauna kiekvienas užsiregistravęs.

Kyla klausimas, ar visi ji skaito? Kodėl nepaskaityti bent mažą skyrelį iš šio leidinio ir patarti ką nors patiems parašyti. Teko girdėti, kad kai kuriose lituanistinėse mokyklose skaitomi lietuviškų laikraščių rašiniai. D. Bindokienė, kaip lietuviško laikraščio redaktorė, rūpi, kad jaunimas būtų tie žmonės, kurie neleis lietuviškai spaudai užgesti, (kai vyresnieji išeis „namo“). Tegu būna vadovams pažadų išpildymas atiečiai. Visi žinom, kad tai nelengvas uždavinys, tačiau be pastangų, kieto užsispyrimo, mūsų pažadai apsinė dulkėmis. Kad tai neįvyktų, turime aukotis pasirinktos ideologijos vystymuisi, nepamirštant Dievo, stengtis mylėti tėvų — protėvių žemę Lietuvą, nepamirštant jos kalbos ir rašyto žodžio, o kartu padėti artimui, kuris yra tavo sesė, brolis, lietuviška veikla ir spauda.

v.s. fil. Ant. Paužuolis

Bus daugiau

SKAUTŲ KŪČIOS

Čikagoje

Gruodžio 11 d. — Jūrų skautų ir skautų bendros kūčios PLC, Lemonte.

Gruodžio 12 d. — „Sietuvos“ draugovės šeimos šventė 1 val.p.p. draugininkės namuose.

Gruodžio 13 d. — ASS Čikagos skyriaus filisterių prieškalėdine sueiga 1 val p.p. „Seklyčios“ patalpose.

Detroito

Gruodžio 13 d. — Bendros

DR. PETRAS V.KISIELIUS
INKSTŲ, POŠLES IR PROSTATOS gydymas bei chirurgija
172 Schille St., Elmhurst, IL 60126
630-941-2800
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽIJOBA, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 627-0080
3825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyt. su Northwestern un-to
diplomui, lietuviams sutvarkys dantis
už prieinamą kainą. Pacientai
primami absoliučiai punktualiai.
Susitarimai (kalbėti angliskai)
Tel. 708-422-6280

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. A.B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3800 W. 95 St. Tel. 708-422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmas. 3v.p.p.-7v.v., antr. 12:30-3v.p.p.
treč. užduotyje, ketvrt. 1-3v.p.p.
penktad. ir šeštad. 9v.r.-12v.p.p.

NIJOLĖ STANKIČIŪTĖ, M.D.
Board Certified, Internal Medicine
Valandos Jūsų patogumui
Holy Cross Professional Pavilion
3 fl. South
Lithuanian Plaza Ct. at California Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 773-471-7879

BIRUTĖ L.PUMPUTIS, M.D.
Fellow: American Academy of
Family Practice
SEIMOS GYDYTOJA
320 W. 61st Ave. (212) 947-8279
Hobart, IN 46342 Fax (212) 947-8228

DANTŲ GYDYTOJAS
TOMAS ZUBINAS, D.D.S.
Family Dental Care
6317 Fairview, Ste. 6
Westmont, IL 60559
630-852-5363
Valandos pagal susitarimą
Gydytojas kalba lietuviškai

EDMUNDAS VIZINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6187 S. Archer Ave. (prie Austin)
Tel. 773-585-7755
Valandos pagal susitarimą

kūčios skautams ir visuomenėi 4 v.p.p. Dievo Apvaizdos parapijos salėje. Ruošia Detroito „Gabijos“ ir „Baltijos“ tuntų skautės ir skautai.

ADAMKUS, GRINIUS IR ŽEMKALNIS POGRINDŽIO VEIKLOJE

ANTANAS DUNZDILA

Vokiečių okupacijos metu 1943 vasario 16 d. trys patriotiškai nusiteikę 14-16 amžiaus „Aušros“ gimnazijos bendraklasiai pradėjo leisti pogrindžio laikraštį, pavadintą „Jaunime, budėk!“. Laikraštis gana reguliariai ėjo apie pusantros metų iki 1944 vasaros, kai vokiečių — rusų frontas pradėjo riedėti per Lietuvą. Visa tai kaip tik skatina su nekasdieniniu smalsumu bei relikviniu daiktui skiriama pagarba pasiskaidyti anuomet leistus „Jaunime, budėk!“ lapus ir per juos žvelgti į tų lapų gimdytojus. Mūsų šiandieninėje visuomenėje jie tapo į neeiliniais asmenybėmis.

Laikraščio sumanytojų bei leidėjų grupę sudarė būsimasis Lietuvos prezidentas Valdas Adamkavičius — Adamkus, buvusio Lietuvos prezidento sūnus Liūtas Grinys (Amerikoje miręs dar prieš nepriklausomybės paskelbimą, 1989) ir šiuo metu Vilniuje Pasaulio Lietuvių Bendruomenės įstaigai vadovaujantis Gabrielius Žemkalnis. Vėliau prie grupės prisijungė šiuo metu Amerikoje profesoriaujantis Benediktas Mačiukas, o dar vėliau — jo brolis Vytautas.

Pogrindžio labirintuose panašiai pasireiškusių tokių jaunų leidėjų bei redaktorių Lietuvos okupacijų istorijoje daugiau nežinome. Neturėjome nepriklausomybės atgavusios Lietuvos valdžios pačioje viršūnėje tolygaus asmenis, jaunystėje aktyviai, konkrečiai pasipriešinusiam okupantui. Buvo daug aktyviai kovojusių, kankintų ir net žuvusių, tačiau jie ne išliko gyvi arba dabartinės valstybės valdymo aukštumas neiškopė. Šis konspiracinės veiklos, išlikimo ir valstybi-

niame gyvenime išlikimo bruožas Valdui Adamkui ypač būdingas, nes juk pačioje krašto valdymo viršūnėje dar tik pernai matėme kitokią asmenybę. Ji ne tik Maskvos pavedimu valdė okupuotą kraštą bei terorizavo laisvinimo puoselėtojus, bet vėliau — ironiškai persunktos demokratijos keliu — tapo teisėtu, nepriklausomybę atstaciūsiu Lietuvos prezidentu.

Šiame straipsnyje bus minimos kelios pavardės, todėl svarbu iškart pasakyti, ką kuriuo vardu vadinsime. Valdas Adamkus čia bus vadinamas dabartine savo pavarde, Valdu Adamkum. Gabrielius Žemkalnis, Vytauto Landsbergio — Žemkalnio sūnus ir dabartinio Seimo pirmininko Vytauto Landsbergio vyresnis brolis, bus vadinamas G. Žemkalniu, nes taip jį vadina jo tėvas savo atsiminimų knygoje. Dėl L. Grinio ir brolių Mačiukų pavardžių neaišku nebus.

Ruošdamas šį rašinį, naudojausi 1991 m. Vilniuje išleista 76 psl. V. Landsbergio — Žemkalnio atsiminimų knygele „Hochverrat: Valstybės išdavimo byla“ ir V. Adamkaus paruoštu 208 psl. leidiniu, kandidatuojantį prezidentus, „Likimo vardas — Lietuva“ (Kaunas 1998, 2-as, pataisytas leidinys). Apie „Jaunime, budėk!“ bei kitą pogrindžio spaudą esminius faktus bostoniškoje Lietuvių Enciklopedijoje yra surinkę bene Br. Kviklys. Tai vis antraeiliai duomenų šaltiniai apie šios temos pogrindžio leidinį.

Tiesioginiai, daug svarbesni yra 1998 vasarą Kaune gauti išlikusių „Jaunime, budėk!“ numerių antspaudai. Tai Čikagos mirusio Br. Kviklio archyvas, saugomas Vytauto Didžiojo universitete, Išeivi-

Vytauto Didžiojo muziejaus Kaune fasadas.

jos studijų centre. Bėgdamas 1944 iš Lietuvos, Br. Kviklys su savim pasiėmė didoką pogrindžio spaudos rinkinį. Po Vokietijos bei Amerikos, Br. Kvikliui mirus ir Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jo išsaugotas ir išleidytoje smarkiai papildytas, nepaprastai turiningas archyvas sugrįžo į Lietuvą. Archyve yra devyni „Jaunime, budėk!“ numeriai, vienas dvigubas. Išlikęs rinkinys prasideda 1943.XI.15 išleistu Nr.5, baigiasi 1944.IV.2 Nr.7(14), tačiau trūksta Nr.8.

Iš V. Landsbergio — Žemkalnio knygos žinome, kad jo sūnus G. Žemkalnis Kaune, tėvų bute, buvo areštuotas 1944 gegužės 13d. Arešto kratos metu prie buto durų pasirodė kažkoks jaunuolis su pundu spaudos (sic!), tačiau jam su ryšuliu pavyko gėsto pareigūnų išvengti. Suminėtos datos bei įvykiai skatina manyti, kad ryšulyje buvo paprastai viduryje mėnesio išleidžiamas naujasis, 15-tas, „Jaunime, budėk!“ numeris. Tačiau enciklopedija teigia, kad iš viso buvo išleista net 16 numerių. Tad paskutinis numeris turėjo pasirodyti

1944 birželio mėnesį, kai jau menesį laiko kalėjo G. Žemkalnis, ir Kaune turėjo siausti artėjantis bei grūvantis fronto linijos sąmyšis: Vilnių rusai užėmė liepos 13, o Kauną — liepos pabaigoje. Galima manyti, kad paskutinio „Jaunime, budėk!“ numerio išleidimą skatino pastangos gelbėti nacių kalinimą G. Žemkalnį: po arešto kaip visada pasirodė pogrindinis numeris vokiečiams būtų buvęs šokia tokią užuomina, kad suareštuotasis leidinio darbe nedalyvavo, nes laikraštis toliau eina į bėgą. V. Adamkus savo knygoje rašo, kad po G. Žemkalnio arešto jis kurį laiką slapstėsi, apie tolimesnį laikraščio leidimą visai ne užsimena. Tad reikia manyti, kad paskutinį „Jaunime, budėk!“ numerį paruošė trys likusieji grupės nariai, L. Grinys ir broliai Mačiukas.

Kaip gaila, kad nėra išlikusio „Jaunime, budėk!“ pirmojo numerio! Jame, be abejo, turėjo būti jaunųjų konspirantų įvadinis žodis, jų credo. Dabar gi apie laikraščio pobūdį galima spręsti iš turimų numerių bei pirmųjų darbų metų suaktuvinio straipsnio „Metines minint“ (1944.III. — diena neaiškiai išspausdinta — Nr. 4-5 /11-12/). Šis straipsnis, sakyčiau, puikus. Jis dalykiškas, gan trumpas, nes, savaime suprantama, taupytas popierius. Prisimenamas pirmasis „Jaunime, budėk!“ numeris: „Jame kvietėme visą lietuvišką jaunimą nepasiduoti jokiams okupantų vyliams, išlaikyti savyje gilų tautinį susipratimą ir atsparumą. Ir visuose numeriuose, kurių išleisime dešimt, visą laiką stengėmės palaikyti lietuvišką dvasią, nurodinejom daromas klaidas, kartu su visa lietuviška spauda nustatinėjom

mūsų laikymosi gaires“. Toliau skelbiama, kad laikraštis tęsė politiskai ir tautiskai susipratęs jaunimo ugdymą, kad antrieji darbo metai bus apvainikuoti laisvės ir nepriklausomybės atgavimu.

V. Adamkus savo knygoje rašo, kad G. Žemkalnis, L. Grinys ir jis pats jau 1941 rudenį nutarė leisti jaunimui skirtą pogrindžio laikraštį. Jei taip ir buvo nutarta 1941 rudenį, tai, iš likusių leidinio numerių aišku, kad jaunieji konspiratoriai savo nutarimą įvykdė daug vėliau, pirmąjį numerį išleido 1943 vasario 16 d. Čia vėl trumpai prisiminti aplinkybės, kaip tuo metu vyko karas ir kas darėsi okupuotoje Lietuvoje. 1943 m. pradžioje rusai sumušė vokiečių kariuomenę prie Stalingrado ir rytų frontas pradėjo nesustodamai riedėti į vakarus. Alijantai jau kovojo pietų Italijoje. Vokiečių okupacinis režimas Lietuvoje vis smarkiau engė, jauni vyrai buvo vėžami darbams į Vokietiją. 1942 m. begyję susikristalizavo kelios pogrindžio grupuotės, ėjo pogrindžio spauda, prasidėjo derbybos dėl pogrindinių grupių susijungimo. 1943 m. lapkričio 25 sudarytas bendras vyriausias rezistencijos centras, VLIKas. (Bus daugiau)

* Karaliaučiaus srityje išaiškintas 2,651 žmogus, užsikrėtęs Žmogaus imunodeficitu virusu (ŽIV). Tai — 32 kartus daugiau negu Estijoje, 20 kartų daugiau negu Lietuvoje ir 13 kartų daugiau negu Latvijoje. Latvijoje užregistruoti 207 užsikrėtusieji ŽIV. Lietuvoje — 131, o Estijoje — 83. ŽIV užsikrėtę Karaliaučiaus srityje gyventojai sudaro trečdalį visų viruso nešiotojų Rusijoje. (BNS)

Neišpildytų pažadų sukaktis

Rytoj, t.y. gruodžio 10 d., Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje bus paminėta dar viena svarbi tarptautinė sukaktis: 50 metų nuo 1948 m. tokioje pat JT Generalinėje Asamblėjos sesijoje pasirašytas Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos dokumentas, kurio paskirtis buvo apsaugoti pilietines, politines, socialines ir ekonomines visų tautų bei rasų šios planetos gyventojų pagrindines teises, taikyti sankcijas jas pažeidžiantiems, nors, tiesa, jokių ypatingų priemonių tom sankcijom įgyvendinti nesukurta. Tai turėjo būti atlikta geranoriška kiekvienos valstybės valia.

Nuo to laiko įvyko daug tarptautinių konferencijų, pasakyta daug kalbų, padaryta dar daugiau pažadų, pasirašyta krūvos dokumentų, tačiau daug tų pažadų taip ir liko popieriuose, niekuomet neišimtuose iš stalčių. Vis tik vėlta pažymėti, kad iki šiol apie 10 milijonų žmonių yra pasirašę Amnesty International dokumentą ir prižadę deti visas galimas pastangas, kad kilnioji Žmogaus teisių nepažeidžiamumo idėja būtų įgyvendinta.

Kinijos, Alžirijos, Turkijos, Kosovo, Pietų Afrikos, Pietų Amerikos ir daugelio kitų kraštų kai kuriems gyventojams, kurių teisės ne tik pažeidžiamos, bet visiškai sumindomos, deklaracijos ir sukaktys teikia nedaug paguodos, kaip jos neteikė ir sovietų imperijos pavergtų tautų žmonėms, nors Maskva labai noriai dalyvavo tarptautinėse Žmogaus teisių apsaugos konferencijose ir, JAV prezidentui Jimmy Carter tarpininkaujant, Helsinkyje 1973 m. pasirašė, o 1975 m. ratifikavo Tarptautinę sutartį dėl pilietinių ir politinių žmogaus teisių. Nėra ko stebėtis, kad Visuotinės deklaracijos pasirašymo metu 1948 m. gruodžio 10 d., Andrej Višinsky, atstovavęs Sovietų Sąjungai JT Asamblėjoje, deklaracijos tekstą pavadino „tuščių sakinių rinkiniu“. Jis gerai suprato, kad nei Stalinas, nei vėlesnieji sovietijos diktatoriai, jokių sutarčių nepripažįsta ir nesileis, kad užsienis diktuočių, kaip sovietų imperijos valdosa jie turi tvarkytis. Jeigu kas viešai būtų drįsęs kritikuoti Maskvos elgesį su okupuotų kraštų gyventojais (o tuo metu kaip tik buvo vykdomas pats žiauriausias genocidas, skaudžiai palietęs ir Lietuvą), būtų atrežta, kad jokių pažeidimų „sovietų ro-

juje“ nėra... Vis tik, kaip lašas po lašo, JT pateiktoji Visuotinė deklaracija per pusšimtį metų igavo tam tikrą veiksmingumą. Nors JT Žmogaus teisių pažeidimų tikrinimui išleidžia tik apie 2 proc. iš savo biudžeto. Nusizengimus užregistruoti daugiausia padeda savanoriai, įvairių valstybių vietiniai gyventojai — teisininkai, universitetų profesorai, patriotiškai, demokratiškai nusiteikę piliečiai. Jie yra JT akys ir ausys, siekiančios visas planetos vietas.

Šiuo metodu septyniadešimtajame dešimtmetyje ypač veiksmingai pasinaudojo ir lietuviai. Ypač verta atkreipti dėmesį, į dr. Tomo Remeikio redaguotų knygų „The Violations of Human Rights in Lithuania“ seriją. JAV LB Krašto valdybos pradėtos pamėtiui leisti nuo 1971 m., šios, anglų kalba parašytos, tiksliai dokumentuojančios gausius Žmogaus teisių pažeidimus okupuotoje Lietuvoje, akivaizdžiai parodė, kaip Maskva laikosi savo pažadų. Nors lietuviams disidentams, sudariusiems Žmogaus teisių priežiūros grupę pagal Helsinkio susitarimą, teko skaudžiai nukentėti, bet tikslas pasiektas. Kartu su „Lietuvos Katalikų Bazyčios Kronikomis“, dokumentai buvo tie lašai, kurie pamažu „tašė“ sovietų propagandos kaukę ir parodė pasauliui tikrąjį Kremliaus politikos veidą.

Galbūt ir šiandien pati veiksmingiausia JT priemonė, kovojant su žmogaus teisių pažeidimais, yra jų išskėlimas viešumon. Tačiau, kaip ir Sovietų Sąjungos viešpatavimo laikais, paprastai daug daugiau dėmesio kreipiama ir griežčiau kritikuojamos nedidelės, „nepavojingos“ valstybės, o į galingųjų elgesį žiūrima pro pirštus. Tad nereikia stebėtis, kad toleruojamas disidentų varžymas, areštai ir kitos baudmės Kinijoje, bet taikomos sankcijos mažutei Kubai ir atsisakoma atleisti Fidel Castro nusizengimus; kad vis dar aksominėmis pirštinėmis glostomas Serbijos Milošević, nepaisant žiauraus albanų persekiojimo, o Latvija aštriai kritikuojama už rusakalbių „skriaudimą“, kad nesukubama sustabdyti skerdynių Pietų Afrikoje, o Lietuvai patariama „geriau elgtis“ su lenkų mažumomis...

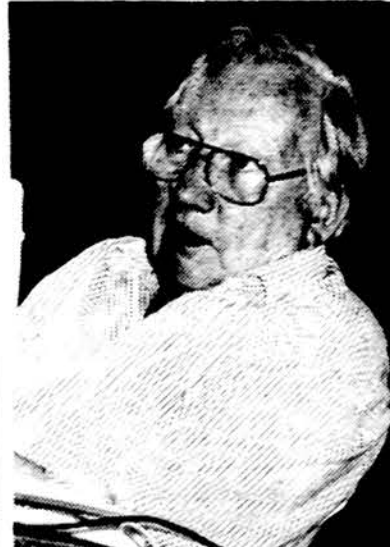
Jeigu Visuotinė žmogaus teisių deklaracija gyvuos dar pusšimtį metų, gal jos pažadai bus pagaliau ištesėti.

Liūtas Grinys.

Valdas Adamkus.

Gabrielius Žemkalnis.

NEIŠGYVENTŲ DIENŲ NAŠTA

JURGIS JANKUS
ROMANAS

Nr.81

(Tęsinys)

Tada pasakiau ir Jonui, ką jis man kalbėjo, kokia buvo mudviejų su Frenku pažintis ir koks jis buvo, kai kalbon išskodavo Jonas. Pasakiau ir kad jis mus laiko meiluziais. Tas ir patį Joną nustebeino, bet nematęs Frenko tokio, kokį aš buvau mačiusi, nenorėjo tikėti, kad ji nori išsivilioti tik atskratyti. „Vis tiek gerai, kad žinau kas gali atsitikti. Viešpatie, toks viščiukas. Iš pasalgų galetų, bet kai žinau. Tegu tik pabando, visą gyvenimą atsimintų, kad ne visur gali purvinus pirštus kišti“, ir emė kaisti. „Bet ar vėta riziukuoti tik, kad suzinotum, ko jis nori?“ mėginau įspėti, bet Jonas tik juokėsi. Jis dar tikėjo savo raumenimis. Buvo jau pasipaskojęs, kad gimnazijoje geresnio ristiuko už jį nebuvo, o studentaudamas bandė bokso. Ir galvojęs net vykti į Ameriką, bet užėjė rusai viską sumaišė. Vis tiek pasiboksudavęs su viltimi, kad „velnias ruselius greitai išnės“. Ir dabar dar buvo stiprus kaip jautis. Jeigu reikėdavo ką pakelti ar pastumti kur būtų reikėję bent poros vyrų, jis vienas kaip nieka-

padarydavo, vis tiek nenorėjau, kad listų ten, kur jaučiau, kad spėndžiamos pinklės. Kam eiti tik pabufėti, kad atsitiks, kai čia pat kasdien visokių atsitikimų pilna. Prie tokių pasiūnekėjimų grįžom ne sykį ir, matyti, išlengva sutapo su jo paties galvojimu, kad kartą, ne taip seniai, pasakė: „Žinai, kad Frenkas pradeda mane erzinti. Prilipo kaip šašas. Kartą pakvietė, pasakiau, kad turiu kitų reikalų, protingam žmogui, rodos, turėtų to užtekti, bet pjauna ir pjauna kaip su mediniu pjūkle. Vaziuojam ir vaziuojam. Šiandien atsinešė ir žemėlapi, emė rodyti kur ir kuriais keliais vaziuosim. Pagalvojau, kad tu gal ir ką negera nujauti. Jeigu ir išeitų pagal tave, gal ir susitvarkytiau, bet kam listi į nereikalingą bėdą, kad ir reikalingų užtenka, tai ir pasakiau: „O kas tau iš to, kad taip ištyžai? Ar nebeturai ką veikti?“ Toks status klausimas nepatikio. Gal tokio statumo iš manęs ir nesitikėjo, kad net akis išvertė, lyg norėjo ką piktai pasakyti, bet toj susigriebė ir emė čiauskėti, kad tiek laiko jam patar nauju, kantriai pilstau alų, niekada net nesusriraukiau. Net ir tada, kai per daug įkyrus pasidarė. „Kad moki, tai ir pilstant“, atkirtau. „Pamėgink nemokėti“, nusi juokiau, bet jis net nešyptelėjo. Pasėdėjo paniūręs, pakilo ir nieko nepasakęs, net alaus neišbaigęs išėjo. Maniau, kad reikals tuo ir pasibaigs, bet po poros dienų atėjo, kaip niekur nieko pasiprašė alaus ir vėl tą patį šneką pradėjo. Tik daug primygtiniau negu pirma. Taip lyg turėčiau visą kitą padėti į šalį ir sekti jį. Ki-

tus kartus, jeigu, ką ir pasakydavau, tai tik iš tolo, bet tą kartą suėmė pyktis, priejau, pasirėmiau rankomis į bufetą, net pasilenkiau visai arti jo nosies ir pasakiau: „Nutilk! Gana! Ir be tavęs turiu kur eiti ir kur važiuoti. Ir nelaikau. Eik kur nori, nors ir į patį pragarą, tik man galvos neužk! Supratai?“ Jis pakėlė akis, lyg šyptelėjo. „Tai tau vyra“, pasakė. „Suklydau. Nemanau, kad merga būtų taip apie pirštą apvyniojusi, kad nė vienas naktiai negali jos lizdelio palikti. Bijai, kad neatšaltų!“ Net nepajau, kaip ranka pakilo. Vos vos susilaikiau. Jeigu būčiau paleidęs, tai jo buka nosis tikrai būtų per pakaušį išlindusi. Ranką sulaukiau, bet žodžio negalėjau. „Lauk!“ sušukau „Lauk!“ Žiūrėk, kad mano akis tavęs nematytu! Nei čia, nei kur kitur, prakeikta kiaulė tu! Nė žodžio nepasakė, tik galvą įtraukė ir susikūprinęs iškiūtim. Laimė, kad nieko tuo tarpu užkandinėje nebuvo, būtų kazin ką pagalvoję.

Tai va ir viskas ką žinau ir ko nepasakiau policijai. ar turėjau pasakyti? Čia tebuvo pasistumdymas žodžiais mano pačios, už kuriuos galėčiau ir galvą guldyti ir Jono, kuriuos tik iš jo paties ir tegirdėjau. Jeigu Jonas ne pats desperacijos ar depresijos stumiamas nuslydo nuo kalno, mano atvirumas tik primygtinai parodytų j Frenką. Bet ar jis ten buvo? Susitraukiau ir liksiu susitraukusi. Jono niekas nebesugrąžins, o aš gal ir visai nieko dėta žmogų galiu įpinti kur nereikia. Dar ir dėl to nenoriu, net ir negaliu, Frenko painioti, kad ir mano širdis jam tebėra neatlaidi. Būtų lyg at-

kersijimas, bet keršyti niekada nenorėjau, o dar labiau kai proga pati peršasi. Nepagalvok, kad vaidinu šventąją. Bijau graužaties, kurios vargu ar kada beatsikratytiau.

Visiškai nežinojau net ką pasakyti. Geroką valandėlę sėdėjom tylėdami. Nesusigaudžiau gal dar ir todėl, kad atvaziuodamas to nesitikėjau. Gailėjo Jono, bet jeigu jis taip pasirinko, jeigu ryžosi savo gyvenime pastatyti tašką ne laiku ir ne vietoje, lyg jokių kitokių sprendimų nebebutų, ką begalėjau padaryti. Vieno išvytojo klajonė pasibaigė, o man rūpėjo Aldona, kuriai, išsilaisvinusiai iš pakalnės reikės ką nors veikti. Atvaziuodamas buvau pilnas to rūpesčio, bet jis buvo panašus į didelio šviesaus paukščio sklendimą, dabar staiga persivertė į kriokiančio uragano artėjimą. Stai ga iš niekur išoko noras pačiam akis į akį susitikti Frenką. Iš pakeleje pasikalbėjimo jis man buvo išlikęs žmogus, su kuriuo būtų jauku kaimynystėje gyventi. Panorau atsiprašyti už neišklausytą kaledinį kvietimą, ir pasisiūlyti užteiti dabar. Kada tik jam būtų pagogu — ši vakara, kada nors rytą, ar nors ir poryt. Tą pasakiau ir Aldonai. Sakiau pasiūlytumėm apie Joną. Aš tik klausinėčiau leisciau jam šnekėti kiek tik širdis leidžia ir sėdėčiau įsiremęs tiesiai jam į akis, bet Aldona beveik sušuko:

— Ne! Nustebau. Kodėl ji nenorėtų manęs prieiti prie Frenko.

PO GERŲ METŲ LIETUVOS IVAIZDIS

JADVYGA DAMUŠIENĖ

Po 50 metų išgyventų JAV, grįžome namo, į Lietuvą. Tik grįžus, keletą kartų buvome paraginti spaudos žmonių pateikti savo Lietuvos įvaizdį. Sakėme: „Leiskite pagyventi, daug ką suprasti, prie daug ko priprasti ir asmeniškai pajusti mums naujo gyvenimo sąlygas ir tautos nuotaikas“.

Po gerų metų atėjo laikas išsakyti, ką matome, ką girdime ir ką patys patiriame, bet ir tai tik iš dalies, nes vis dar daug ko nesuprantame, prie daug ko nepriprantame, o ir asmeninė patirtis negali duoti teisingo gyvenimo vykstančių reiškinų apibūdinimo.

Išgyvenusiame per 50 metų laisvame, demokratiškame krašte žmogui, viso gyvenimo eiga ir pilietis liečianti tvarka įstaigose, įmonėse ir visoje buitineje kasdienybėje jam tiesiog įaugusi ir krauja. Lietuvoje tai gražu iki tokios tvarkos ir žmonių tarpusavio bendravimo.

Santykiuose yra dar daug grubumo. Ypač jis patiriamas savivaldybės įstaigose, kur tarnautojai sėdi už uždarytų durų savo kabinetuose su ant jų kabančiais, užrašais — „specialistas“. Kai galų gale, persibeldęs per dalį uždarytų durų, randi, ko ieškojai, tai ir tas „specialistas“ nepajėgus atsakyti, siunčia pas kitą „specialistą“. Tai daina be galo, o ta daina dažnai nemelodinga, bet staciokiška. Tada ir galvoji apie tą kraštą, kuriame, nuejęs į apskrities įstaigą, rasi visus tarnautojus dirbančius prie savo stalų, atviroje patalpoje, o tarnautojas, pamatęs klientą, paklausia, kuo gali padėti. Nurodęs, kas gali padėti tuo klausimu, gausi tikslų atsakymą iš eilinio tarnautojo, nereikia nei eksperto. Lietuvoje tik bankuose gali visus tarnautojus matyti šviesioje patalpoje, tvarkingai dirbančius ir maloniai pataraujantius.

Gyvenimo kontrastai

Žinoma, yra reiškiniai, kurie akis bado, nes nėra teisingo masto gyvenime. Vieni gyvena didėleje prabangoje, puikiausiose pastatuose (su baseinu, aplinkos ir „dizainerių“ paruošta vidaus patalpų apdaila).

Negali, žinoma, kiekvienas ir norėti gyventi turto turinčių verslininkų (yra milijonierių), sportininkų ar vyriausybės žmonių gyvenimu, bet kaip trūksta ekonomiškai lengvesnio gyvenimo sąlygų mokslo žmonėms, dirbantiems tautos ateities gerovei — mokyklose ar sveikatos priežiūroje, tai vyriausybei didelis minusas, išsiskiriančios nepasitenkinimą ir neapykantą valdžiai.

Visa beda, kad Lietuvoje nėra vidurinėsios klasės, kuri, kaip sakoma, yra valstybės stuburas. Dauguma piliečių nėra pajėgūs finansiškai paramai, kurios reikia valstybės „naminiam“ reikalams, kaip beglobių vaikų, našlaičių, senelių ir apskritai labdarai, o turtingiausi kapitalistams rūpi savo kapitalo didinimas, ne parama.

Pinigas daro pinigą. Dažnai nejaudintose širdyse kaupiamas pinigais daro žalą augančiai kartai per TV reklamą (cigaretės, alkoholis) ir nemoralaus turinio, optinio vaizdo filmus, kurie apmokamai to turimo pinigų „jėgą“.

Tuo ypač susirūpinusi Bažnyčia ir visokiais būdais sten-

giasi pasiekti jaunimą. Yra religinių ir labdaros organizacijų, ruošiamos paskaitos, bendra spaudoje nagrinėti tas moralines vertybes, jų reikšmę ir vertę gyvenimui. Katalikų TV programos trumpoje valandėlėje, kalba ir apie doro gyvenimo temas, tikėjimą, patriotizmą. Šitie gyvenimo aspektai minimi beveik išimtinai tik katalikiškoje spaudoje, bet mažas jų tiražas mažai ką pasiekia.

Didžiausi krašto dienraščiai pilni sensacingų žinių, lytinio patarnavimo skelbimų, tendencingų bei nemoralinių įvykių aprašymų ir šališkų valstybės vadovų, valstybės reikalų pristatymų pagal laikraščio redaktoriaus ar žurnalisto politinį polinkį. Jie yra patys populiariausi.

Pastangos nukreipti žmogų moralinių vertybių keliu labai sunkiai priimamos, ypač jaunimo. Gaila! Sovietinė mokykla, išvijusi Dievą iš mokyklų ir iš viso gyvenimo, išaugino daug dvasinių paliečių. Juos sunaikins tik laikas ir didelės pastangos pasiųstelių, ugdant naują kartą krikščioniškų vertybių pažinimui ir jų pasisavinimui.

Vieni Lietuvą kelia, kiti smukdo

Siekiant doro žmogaus ugdymo, padėti apskunkina sėdimos mokyklose „profesorius“ ir mokytojai, kurie, būdami lietuviais ir valgydami piliečių mokesčiais jiems apmokamą lietuvišką duoną, drįsta patvirtoti pavadinimą idiotais, o patį meilę tautai paniekina, nes „tauta — tai stabas, o aš — stabas netikrų“. TV-joje, „apvalaus stalo“ svarstytojų tarpe pasakė Vilniaus un-to prof. Šliogeris. Kai yra tokių „mokytojų“ tai, Lietuvos tautinis prisikėlimas sunkus ir valstybinis pastovumas labai traukia.

Čia kaip tik norisi pasakyti, kad tai, ką girdime ir matome Lietuvos gyvenime, galime drąsiai pasakyti, kad Vakarose, JAV, gyvenantys lietuviai yra tikrieji Lietuvos mylėtojai — patriotai, išlaikę ir savo kalbą ir savo meilę tėvynei, tokią kokią išsinešė iš Lietuvos 1944 m. Lietuvoje jų mažai, net jeigu ir skaičiuotume ir visus Sibiro gulagų kankinius bei išlikusius gyvais partizanais.

Ąžuolai ir pakelės karklai

Labai mėgstama daina Lietuvoje apie „ąžuolų žaliavimą“. Daina neatitinka realybės. Dauguma tautos ąžuolų buvo „iškiršti“ sovietmečiu, o išlikę ąžuolai, ant kurių rėmėsi Lietuvos nepriklausomybės idėja, šiandien savo žemėje, dėl kurios buvo tiek kančių, iškentėta ir gyvybių atiduota, yra žeminami ir nustumti nuo tikrojo Lietuvos kelio. Visas jų kančių ir tremties laikotarpis norimas ištrinti iš Lietuvos istorijos lapų. Jie ignoruojami. Nei vienas tu garbingų ąžuolų nėra įjungtas į valstybės aparatą patarėjais tautos genocido ar žydų holokausto reikalais. Jiems KGB veikla geriausiai pažįstama, jie žino dar ir mūsų tautai nusikaltusius.

Šiandien įvairių vėjo krypčių lankstomi, karklai stovi Lietuvoje augusių ir prieškarinės nepriklausomos Lietuvos išaugintų ąžuolų vietoje. Daug jų maitinasi kyšiais:

Vilnius. Raugyklos gatvė.

teisėjai, Seimo nariai, policijos „komisarai“. Kyšiai, kyšiai kasdien margina spaudos puslapius. Kai susiduriama su iškilusiais ir šviesą nusizengimais teisėsaugoje, vyriausybėje ar Seime, tada nusikalčiams pateisinti ar išteisinti, teisėsauga griebiasi... „demokratiškų principų, Konstitucijos paragrafų, žmogaus teisių“. Juokingai klausyti ar skaityti, nes nusikalčės aukštas pareigūnas, dar prieš nusikalstant, turėjo žinoti ir tuos principus, ir Konstituciją, ir žmogaus teises. Kai pajudinamas žmogaus teisių klausimas, tai klausytojui iškyla sovietmetis ir „žmogaus teisės“. O teisėsaugoje dar ne vienas, „saugiai“ išlikęs, aiškina bylas pagal senų pažinčių ryštus.

Žmogaus kultūra

Sakoma, kad demokratija galima ir suprantama tik kultūringoje visuomenėje, kurioje laisvė suprantama ir naudojama tik iki „stop“ ženklo, kitai turi būti priimamos ir pasekmės. Laisvė be atsakomybės pažeidžia kito laisvę, Rodos, turėjo taip aišku, bet Lietuvoje dar daug kam tas neaišku.

Galvojant apie tai, prieš akis stojasi Vilniaus „gatvės“. Pestieji vaikšto labai greitai žingsniu, atrodo, kad kažkur skuba. Rodos, mato, kur eina, bet žiūri į tolį ir lipa tiesiai ant priešais ateinančio žmogaus. Prasišverbia grubiai, pastumia, kartais ir nuo šaliogatyvio, be „atsiprašau“.

Spjauda ant šaligatvių, bet liūdniausia ir nemaloniausia, kad tai daroma prieš ateinantį žmogų. Gatvė apskrepliota.

Žmonių apranga graži, turtinga ir skoninga, atrodo kultūringai, bet, deja, tai tik paviršius, o elgesys burliokiškas.

Plentas užgrūstas automobiliais. Vairuotojai siaubingai, taisyklių nesilaiko. Kur policija? Gerai pavaizdavo vairuotojus prof., socialinės psichologijos dėstytojas iš JAV, gyvenantis jau 4 metai Lietuvoje. Žurnalisto užklaustas (spalio mėn. 10 d. „Respublikoje“), apie Lietuvos įvaizdį sakė: „Aš, būdamas trylikos metų, geriau vairavau už Lietuvos vairuotojus. Pažinojau žmonių, kurių jau nėra — jie žuvo, eidami per kelią. Vairuotojas nežino, kad yra mašinoje stabdžiai“. Prie šio pasisakymo reikia pažymėti, kad ir pėsčiųjų žalią šviesą teisė pažeidžiama, nes besisukantis vairuotojas stengiasi prasukti pro buri einančių per gatvę. Be šių kasdieninių reiškinų dar vienas: ir šaligatviu eidamas, nesi saugus, ypač senamiestyje, kur gatvės labai siauros. Vairuotojas, norėdamas kiti aplenkinti, panaudoja šaligatvį.

Automobilių greitis mieste siaubingas. Signalizacijų

triukšmas labai didelis, ir kaip tas profesorius pasisakė — „reiktų kiaušiniams tokius apmėtyti“.

Yra daug netvarkos, neaiškumų buities gyvenime, todėl jaučiamas didelis dvasinis nuovargis visuomenėje.

Džiuginantys reiškiniai

Vilnius gražėja. Remontuojama, restauruojama, statomi nauji pastatai, kur tik randamas mažas sklypelis senamiestyje ar Vilniaus pakrastyje. Nebuvęs keletą metų Vilniuje, sunkiai atpažins senamiestį — išgrįstos gatvės, skoningai apdaryti pastatai, verslo vietovių vitrinos ir aplinkos apdaila žavėta žavi. Gražūs parkai ir parkeliai, kurių mieste nemažai. Jie apdailinti ir geleimis apsodinti, o švarūs suoleliai kviečia pailsėti, pasigrožėti. Lukiškių aikštė miesto centre patraukia savo spalvingu gėlynu ir tarp raudonuojuojančios, geltonuojuojančios ir žaliuojuojančios aikštės viduryje, baltieji suolai. Būtų labai prasminga ir reikšminga Lukiškių aikštės viduryje, stovėjusio Lenino paminklo vietoje pastatyti Lietuvos kovotojų partizanų džiūgą paminklą, kuris liudytų tą tautos istorijos laikotarpį, kurį dar vis norima išplėsti iš istorijos lapų.

Maisto parduotuvės pilnos ir savųjų maisto gaminių, ir užsieninių. Jos gražiai įrengtos.

Lietuvos kaimas

Jo dar gerai nepažįstame, tik girdime apie jo gyvenimą. Sakoma, jaunimas išsilaikė miestuose, palikę tik seniai ir paliečiai. Vieni esą prasigėrę, kiti dar garbingai, bet skurdžiai laikosi. Labai ryškiai matyti, kad kaimu mažai valstybės rūpinosi. Niekada negirdėjome, kad kaimo gyvenimo reikalais būtų kalbama Seime, vyriausybėje. Ar Seimo nariai nuvyksta į apylinkes, pas žmones, kurių balsais jie buvo išrinkti į Seimą? Įdomu būtų išgirsti, ar jie kovoja už kaimo rūpestius Seime.

Liūdna prisiminus, kaip mes, JAV lietuviai, sutikdavom širdingai pirmuosius paukštėlius — „raudonus kardinius“, iš Lietuvos, kurie praše kompiuterių, garsųjų mūsų tautos filosofų knygų ir vargstančiai, prisikėliai Lietuvai paramos. Davėme neklausdami ataskaitos. Kokią didelę klaidą padarėme, o tos klaidos vis „istorinės“. Būtu me geriau į Lietuvą įvažiuavę su traktoriais ir kitais ūkio pabūklais ir savo tėviškes, šiandien nereiktų kalbėti apie prasigėrusį kaimą. Apie jį bus parašyta daugiau, kai su juo arčiau susipažinsim.

Nuotr. Viktoro Kapočiaus

Bendros pastabos

Daug lietuvių, atvykusių iš JAV pasisvečiuoti porai savaitė, parvažiuoję aprašo savo išpučius. Jie dažniausiai yra labai asmeniniai. Tie, kurie bendravo su vyriausybės žmonėmis ar Lietuvos kultūrininkais, duoda vieną vaizdą, o bendravę su savo giminėmis kaimė, ar turėję reikalų, susijusių su atkovojuimu savo tėviškes, duos kitą vaizdą. Bet tikrojo gyvenimo vaizdo nebūna.

Kad pažintume visą buitinių gyvenimą, reikia gyventi čia ir tai ne viską aiškiai suprasi.

Teisingai aprašyti gali gamta. Ji labai graži. Puikūs pušynai, ežerai ir ne visos kaimas prasigėręs, kaip įprasta galvoti ar rašyti. Džūkijoje, žmogus kaimietis, visą vasarą rinkdamas uogas miškuose, o rudeniop grybus, žiemą gali pragyventi. Net ir dainoje apdainuojama, kad „jei ne grybai ir ne uogos, džūkų mergos būtų nuogos“.

Apskritai sunku daug ką Lietuvoje suprasti (kokios miesto policijos pareigos) ir prie daug ko priprasti (grubumo gatvėje).

Tiesa būna nemaloni išgirsti tam, kuriam taikoma, bet ji turi būti priimta, kaip norėjimas tik gero, iš broliško rūpestio taisyti negatyvius reiškinis, nes tas tik pasitarinaus ir žmogui, ir visam krašto kultūringumui.

CLASSIFIED GUIDE

IVAİROS

ELEKTROS
[VEDIMAI - PATAISYMAI]
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS,
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Aukso
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(773) 581-8654

STASY'S CONSTRUCTION
Stalio darbai, rūšių, vonių ir
virtuvų įrengimas; priestatai;
keramikos plytelės; „sidings“;
„soffits“, „decks“, „gutters“, plokšti
ir „shingle“ stogai; cementas,
dažymas. Turiu darbo draudimą.
S. Benetis, tel. 630-241-1912

RIVERDALE AUTOMOTIVE
Padėsim parduoti, suremontuoti arba
pigiai nupirkti automobilį mūsų aikštelėje
arba auto-varžytinėse. Padėsim parduoti
automobilį, motociklą ar komercinę sūnų
į Lietuvą. Reikalingas skardininkas.
Tel. 708-281-0586.

Namų valymui reikalingos
moterys, turinčios
transportacijos priemones.
Kreiptis tel. 815-464-7146
arba 815-464-0261

Parduodamas
automobilis Nissan 86
metų. Kaina \$1500.
Skambinti vakarais
708-423-7126

Parduodamas mėlynis ūkis
arti New Buffalo, MI. Neša gerą
pelną. Lengvos išsimokėjimo
sąlygos, sezoninis darbas; idealu
mokytojui. Kreiptis tel. 616-469-
2509. Kalbėti angliškai.

Parduodamas
draugė!

„Žiburelio“ mokyklos vedėja Vida Slapšienė atlieka matematikos darbė su auklėtinu Vilium.

NEKILNOJAMO TURTO

GREIT PARDUODA

RE/MAX
REALTORS
(773) 586-5959
(708) 425-7160

RIMAS LSTANKUS

- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- Nuosavybės įkainavimas veitui
- Perkaime ir parduodame namus
- Pensininkams nuolaida

ALANTA FINANCIAL CORP.
3240 N. PULASKI RD.
CHICAGO, IL

Ieškote automobilio?

- padėsim pigiai nusipirkti iš varžytinių;
- maži mėnesiniai mokesčiai, norint pirkti išsimokėjimui;
- nėra kredito istorijos? Ne problema!
- automobilių draudimas geriausiomis sąlygomis.

Kreiptis:

Arūnas, tel. 773-205-7702.

Washington, D.C. lietuvių savininko „landscaping“ kompanija ieško 2 darbininkų. Pradinė alga \$6.00 į val. Vietą gyventi bus patalpinta už \$130 į mėn. vienam asmeniui. Reikia turėti darbo leidimą. Kreiptis: Alex, tel. 202-244-2373.

Moteris ieško darbo. Gali prižiūrėti ir slaugyti senelius bei vaikus ir padėti namų ruošoje. Turi rekomendacijas. Skambinti tel. 773-778-2877.

Gruodžio 12 d. 8 val. vak. Jaunimo centre, gruodžio 13 d. 3 val. p. p. — PLC Lemonte visus, mėgstančius linksma kaimišką ir „kantrią“ (country) muziką, smagu šoki, į koncertą kviečia dainininkas VIRGIS STAKENAS. Ištroškusių gales atsigavinti bare.

PUIKI DOVANA

kitiems ar sau,
bei parama Lietuvos vaikams!

Videografo A. Plenio vaizdajuostės „Saulutės“, Lietuvos vaikų globos būrelio, rengtų koncertų:

1. „Už aukštųjų kalnelių“ (Auka \$25)
Baritonas Vytautas Juozapaitis, pianistė Nijolė Ralytė
2. „Aukso gija“ (Auka \$25)
Tenoras Virgilijus Noreika, sopranas Audronė Gaiziūnienė, pianistas Povilas Jaraminas

Čekius rašyti: „Saulutė“

Užsakymus priima ir pildo

Aleksandras Plenis, 3701 W. 65 Place, Chicago, IL 60629. Tel. (773) 585-6581.

Aukos „Saulutei“ nurašomos nuo mokesčių.

RENGINIAI ČIKAGOJE

1998 METAI

GRUODŽIO MĖN.

11 d., penktadienį — Jūrų skautų ir skautų Kūčios PLC, Lemonte.

12 d., šeštadienį — Labdaros vakaras „Seklyčioje“. Rengia JAV LB Soc. reikalų taryba.

13 d., sekmadienį — Vytauto Didž. šaulių rinktinės Kūčios Šaulių namuose.

— Pal. Jurgio Matulaičio misijos choro kalėdinių giesmių koncertas ir pietūs po šv. Mišių PLC, Lemonte.

— Tradicinis Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus „Metų žmogaus“ pokylis.

— ASS Čikagos skrybiaus prieškalėdinė sueiga-pietūs 1 val. p.p. „Seklyčios“ patalpose.

20 d., sekmadienį — PLC Kūčios, PLC, Lemonte.

— Ateitininkų Kūčios 1 val. p.p. Jaunimo centre.

31 d., ketvirtadienį — Vytauto Didž. šaulių rinktinės Naujųjų Metų sutikimas Šaulių namuose.

— Lietuvių Operos Naujųjų Metų sutikimas Jaunimo centro didž. salėje.

— PLC Naujųjų Metų sutikimas PLC, Lemonte.

1999 METAI

SAUSIO MĖN.

10 d., sekmadienį — Grožinės literatūros 1997 metų premijos šventė 3 val. p.p. Jaunimo centre. Premijos laureatas poetas dr. Alfonsas Šeplaukis-Tyruolis. Šventę rengia Lietuvių rašytojų draugija.

17 d., sekmadienį — Sausio 13-sios minėjimas PLC, Lemonte, Lietuvių dailės muziejuje. Rengia LB Kultūros taryba. Svečias — Vytautas Cinauskas.

23 d., šeštadienį — Maironio lituanistinės mokyklos pokylis, PLC, Lemonte.

24 d., sekmadienį — „Dainavos“ ansamblio religinis koncertas, pagerbiant žuvusius už Lietuvos laisvę, 3 val. p.p. vyks Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke.

— Jūrų skautų ir skautų iškilminga metinė Klaipėdos dienos sueiga, PLC, Lemonte.

— Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos vienuolijos seselių rėmėjai minės arkivysk. Jurgio Matulaičio 71 metų mirties sukaktį. 10:30 v.r. šv. Mišios Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje. Po Mišių paminėjimas parapijos salėje.

31 d., sekmadienį — Ateitininkų namų metinis narių susirinkimas Ateitininkų namuose.

— JAV LB Brighton Parko apylinkės metinis narių susirinkimas Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje, 44 ir S. Fairfield Ave. kampas. Pradžia 11:30 v.r.

— „Vizija“ koncertas 3 val. p.p. Jaunimo centre, rengia „Saulutė“.

VASARIO MĖN.

7 d., sekmadienį — Trečioji muzikos popietė — „Romantinės miniatiūros“ 1 val. p.p. Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemonte.

— Tradicinis 39-sis metinis „Lietuvos prisiminimų“ poky-

lis Martinique didž. salėje, Evergreen Park, IL. Rengia Lietuvos Vytų JAV Vidurio apygardos valdyba.

— Lietuvos Nepriklausomybės šventė Brighton Parke, Marijos Nekalto Prasidėjimo mokyklos salėje, 4420 So. Fairfield Ave. Pradžia 11:30 v.r. Rengia JAV LB apylinkės valdyba.

14 d., sekmadienį — Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Maria mokyklos salėje. Rengia ALTO Čikagos skyrius.

— Lietuvos nepriklausomybės minėjimas PL centre. Rengia LB Lemonto apylinkė.

28 d., sekmadienį — JAV LB Brighton Parko apylinkės valdybos 11:30 v.r. ruošiami pietūs Marijos Nekalto Prasidėjimo mokyklos salėje, 4420 S. Fairfield Ave.

KOVO MĖN.

7 d., sekmadienį — Skautų ir skautų tradicinė Kaziuko mugė Jaunimo centre.

14 d., sekmadienį — „Margučio II“ renginys Jaunimo centre — Los Angeles Dramos samborio spektaklis.

21 d., sekmadienį — Lietuvos Karo aviacijos įkūrimo ir gen. inž. Antano Gustaičio 100 m. gimimo sukaktį minėjimą Jaunimo centre ruošia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų s-ga (ALIAS). 9:45 v.r. Karo aviacijos vėliavos pakėlimas prie Laisvės kovų paminklo; 10 v.r. šv. Mišios už žuvusius ir mirusius lietuvių karo lakūnus. Po Mišių Čiurlionio galerijoje gen. A. Gustaičio gyvenimo ir darbų parodos atidarymas. Po minėjimo JC kavinėje filmo „AMBO“ rodymas.

BALANDŽIO MĖN.

17 d., šeštadienį — Marquette Parko Lietuvių namų savininkų draugijos 60 metų veiklos sukakties minėjimas ir vakarienė Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje.

18 d., sekmadienį — Bizet „CARMEN“ opera Morton auditorijoje, Cicero, IL. 3 val. p.p. Stato Lietuvių opera.

24 d., šeštadienį — Zarasų klubo pusmetinis narių susirinkimas Šaulių namuose.

25 d., sekmadienį — Operos koncertas (pooperinis) 3 v. p.p. Jaunimo centre, Čikagoje. — JAV LB Brighton Parko apylinkės v-bos 11:30 v.r. ruošiami pietūs Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos mokyklos salėje, 4420 S. Fairfield Ave.

GEGUŽĖS MĖN.

2 d., sekmadienį — „Laiskai lietuviams“ žurnalo metinė šventė Jaunimo centre.

— Ketvirtoji muzikos popietė — Fortepijoniniai duetai 1 val. p.p. Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemonte.

8 d., šeštadienį — Ansamblio „Kanklės“ koncertas 6:30 v.v. Jaunimo centre. Rengia LB Kultūros taryba.

— JAV Vidurio Vakarų apygardos rajoninis suvažiavimas 9 v.r. „Bočių“ menėje, Lemonte.

15 d., šeštadienį — „Grandies“ jaunimo tautinio ansamblio 40 metų veiklos sukaktinis pokylis Willowbrook pokylių salėje. Willow Springs, IL. Pradžia 6 v.v.

21 d., penktadienį — Poezijos diena Jaunimo centre. Rengia LB Kultūros taryba.

22 d., šeštadienį — Poezijos diena Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemonte. Rengia LB Kultūros taryba.

23 d., sekmadienį — JAV LB Brighton Parko v-bos 11:30 v.r. ruošiami pietūs Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos mokyklos salėje, 4420 S. Fairfield Ave.

— Zarasų klubo gegužinė Šaulių namuose.

BIRŽELIO MĖN.

6 d., sekmadienį — Jaunujų talentų popietė Jaunimo centre. Rengia LB Kultūros taryba.

— Ateitininkų Šeimos šventė ir gegužinė Ateitininkų namuose, Lemonte.

27 d., sekmadienį — Penstininkų s-gos gegužinė Šaulių namuose.

RUGPJŪČIO MĖN.

3 d., antradienį — Suvalkiečių klubo pusmetinis susirinkimas Šaulių namuose.

15 d., sekmadienį — Suvalkiečių klubo gegužinė Šaulių namuose.

— JAV LB Vidurio Vakarų apygardos gegužinė PLC, Lemonte. Pradžia 12 val.

RUGSĖJO MĖN.

21 d., antradienį — Šakietų klubo pusmetinis susirinkimas Šaulių namuose.

25 d., šeštadienį — Lithuanian Mercy Lift metinė lėšų telkimo vakariene „Stebuklų kelionė“ ruošia „Yvette Wintergarden“, 311 S. Walker Drive, Čikagoje.

26 d., sekmadienį — „Draugo“ jubiliejinis pokylis Martinique salėje.

SPALIO MĖN.

3 d., sekmadienį — Lietuvos himno autoriaus Vincos Kudirkos 100 metų sukakties minėjimas Jaunimo centre. Rengia LB Kultūros taryba.

— Šakietų klubo Derliaus šventė Šaulių namuose.

9 d., šeštadienį — Lietuvos Vytų 75 m. jubiliejinė šventė Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje, Marquette Parke.

10 d., sekmadienį — Čikagos ir apylinkių Nekalto Prasidėjimo M. Marijos vienuolijos seselių rėmėjų metinė šventė-vakariene. 3 val. p.p. šv. Mišios Tėvų jėzuitų koplyčioje; 4 v.p.p. vakariene ir meninė programa Jaunimo centro didž. salėje.

17 d., sekmadienį — LB Kultūros tarybos premijų šventė Jaunimo centre.

24 d., sekmadienį — Zarasų klubo „Krintančių lapų“ gegužinė Šaulių namuose.

LAPKRIČIO MĖN.

4 d., ketvirtadienį — Zarasų klubo metinis narių susirinkimas Šaulių namuose.

28 d., sekmadienį — „Draugo“ didysis koncertas Maria mokyklos auditorijoje.

Šv. Jurgio parapija Rochester (New York) spalio 25 d. švęs 90 metų sukaktį ir klebono kun. Domininko Mockevičiaus 50 metų kuni-gystės jubiliejų.

A.†A. STEPAS LEVECKIS

Pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad mylimas Vydas, Tėvelis ir Tėvukas iškeliavo pas Aukščiausiąjį 1998 m. gruodžio 1 d. San Francisco, CA, sulaukęs 78 metų.

Gimė Lietuvoje, Kaune, gyveno Vokietijoje, Muenchen mieste, o Amerikoje New York, New Jersey ir Florida valstijose.

Giliai nuliūdę liko žmona Pelagija Brasiūnaitė, duktė Danutė Van Every, zentas Tim, sūnus Algis, marti Eileen ir jų vaikai Stepas ir Andrius, brolis Bronius Lietuvoje ir brolių šeimos Lietuvoje, Kanadoje ir Australijoje.

Vietoje gelių malonėkite prisiminti a.a. Stepą auka Lietuvos Našlaičių globos komitetui, 2711 West 71 St., Chicago, IL 60629.

Nuliūdusi šeima.

PADĖKA

A.†A.

MARIJA GUOBUŽIENĖ

Mūsų mylima Mamytė ir Babytė mirė 1998 m. spalio mėn. 12 d. ir buvo palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse spalio 16 d. Šiandieną Ji būtų šventusi devyniasdešimtąjį gimtadienį.

Nuoširdžiai dėkojame vysk. H. Dumpiui už suteiktą pagūdą ligoninėje, prasmingas pamaldas koplyčioje ir laidojimo apeigas kapinėse. Ačiū sol. A. Buntinaitei ir muz. A. Barniškiui už giesmes ir palydą vargonais.

Ypatinga padėka velionės dukterėčiai E. Brooks už nepailstamą rūpinimąsi ligos metu ir jautriai pravestą atsisveikinimą koplyčioje, J. Dauparo šeimai už paramą ir supratimą.

Esame giliai dėkingi visiems, buvusiems kartu su mumis atsisveikinimo ir laidojimo dieną, už gražias geles, aukas ir nuoširdžią užuojautą. Ačiū už pareiktą užuojautą LB Vidurio Vakarų apygardos ir Kranto apylinkės valdyboms.

Dėkingi už paskutinį patarnavimą karsto nešėjams: J. Liubinskui, R. Salvėnui, R. Dagui, R. Klimavičiui, E. Brooks ir E. Mikaičiui.

Jūsų visų nuoširdumas padeda mums pergyventi skausmą ir suteikia dvasinę ramybę.

Nuliūdę: sūnus Paulius ir anūkė Kristina.

PENKIOLIKOS METŲ MIRTIES SUKAKTIS

A.†A.

JADVYGA KRISTINA DARGIENĖ

Su liūdesiu ir skausmu prisimename, kad prieš penkiolika metų Amžinybėn iškeliavo mūsų mylima Mamytė.

Šv. Mišios už jos sielą bus atnašaujamos Tėvų Jėzuitų koplyčioje, šeštadienį, gruodžio 12 d., 9 val. ryte.

Prašome maldoje prisiminti a.a. Jadvygą.

Liūdinti šeima.

Mirus

A.†A.

STEPUI LEVECKIUI,

žmoną PELAGIJĄ ir šeimą nuoširdžiai užjaučiame.

Daytona Beach Lietuvių Bendruomenė

Brangiam draugui, Lietuvos kariuomenės karininkui

A.†A.

JONUI

BARDZILAUSKUI

mirus, jo sesutę MARIJĄ ŠIMONIENĘ su šeima ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė.

Genovaitė ir Kazys Trečiokai

DRAUGAS, 1998 m. gruodžio 9 d., trečiadienis

5

Su liūdesiu pranešame giminėms, draugams ir pažįstamiems, kad š. m. gruodžio 4 d. mirė mūsų Mama, Senelė, Prosenelė

A.†A.

Mokytoja EMILIJA MIELYTĖ GAŠKIENĖ

sulaukusi 91 metų.

Gimė Lietuvoje 1907 m. vasario 21 d. Gyveno Čikagoje. Velionė buvo a.a. agronomo Aleksandro Gaškos žmona.

Liūdi vaikai: Remigijus, Vida, Aleksandras, Dalia, Kęstutis su šeimomis; anūkai: Gintautas, Indrė, Gilius, Ieva, Eglė, Audrius, Aleksandras; proanūkės: Virgilija ir Veronika; sesuo Liucija Paulavičienė, jos dukra Irena su šeima; Lietuvoje brolio Jono Mielio, mirusio Sibire, duktė Zita, pusseserė Emilija Vizgirdienė su šeima ir daug kitų giminų Lietuvoje ir Amerikoje.

Velionė priklausė Lietuvos Dukterų draugijai BALFui, Putnamo seselių ir Jaunimo centro rėmėjams.

Velionė pašarvota ketvirtadienį, gruodžio 10 d. ir penktadienį, gruodžio 11 d. nuo 3 iki 8 val. vakaro Petkus Marquette laidojimo namuose. Rožančius bus kalbamas penktadienį, gruodžio 11 d. 3:30 val. p.p.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, gruodžio 12 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto velionė bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 10:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse. Vietoje gelių prašoma aukoti „Saulutei“, Lietuvos vaikų globos būreliui.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: vaikai, anūkai, proanūkės, sesuo, jų šeimos ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald P. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A.†A.

ROMUI VENCKUI

staigiai iškeliavus Amžinybėn, liūdesdami nuoširdžiai užjaučiame uošvius KAZIMIERĄ ir JADVYGĄ KARUŽUS, žmoną GIEDRĘ, dukterį DAIVĄ, sūnų VYTĄ bei visus VENCKŲ artimuosius ir kartu mel-dziamės.

Feliksas ir Agota Valaičiai
Regina ir Al Žvinakiai
Jonas R. ir Irena Valaičiai
Irena ir Juozas Polikačiai

Mirus

A.†A.

Dr. VYTAUTUI DARGIUI,

žmonai LIUCIJAI, sūnui LIŪTUI, dukroms, seserims ir jų šeimoms nuoširdi užuojauta.

Birutė Kožicienė,
Rimas, Aidis ir jų šeimos

A.†A.

STASIUI BRIEDŽIUI

mirus, liūdesy likusius žmoną ALĘ, dukrą VIOLETĄ su vyru dr. VILIAM MIKAIČIU, anūkes TANIĄ IR KRISTINĄ nuoširdžiai užjaučiame.

Dalia ir dr. Ted Hansen
Irena ir Algis Šimkai

Jūs likote tarsi kažko netekę, o juk tiesa — netekote tiek daug!..
Uždehite širdį dar vieną žvakę ir atsisveikite skausme

Just Marcinkevičius

A.†A.

STASIUI BRIEDŽIUI

staiga mirus, giliame širdies skausme pasilikusią žmoną ALĘ ir dukrą VIOLETĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė netektyje.

Danguolė ir Eugenijus Bartkai
Irena Jonynienė
Ieva ir Vytautas Kasniūnai
Jonas Lukas
Alfa Mykolėnas
Beverly Shores, IN

Leonas Nekus
Dana ir Juozas Noreikai
Pranė ir Julius Pakalkai
Meilutė ir Petras Ruliai
Natalija ir Jonas Vazneliai

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ar vis neprisiręngiate parašyti Kalėdų sveikinimų savo draugams, pažįstamiems, ypač toliau gyvenantiems? „Draugas“ mielai patarnaus — pasveikinkite visus dienraščio puslapiuose. Kreipkitės į administraciją kasdien, darbo valandomis (sveikinimo kaina — tik 15 dol.), atsiųskite ar atvežkite savo sveikinimo tekstą, arba Jums padės jį paruošti. Žinoma, reikėtų paskubėti, kad iki Kalėdų „Draugas“ galėtų pasiekti sveikinamuosius asmenis.

Puikų R. Zubovo ir Angel Petro (soprano) atliekama kalėdinės baroko muzikos koncertą jūs dar galėsite išgirsti St. Xavier universitete (McGuire Hall) gruodžio 16 d. 7.30 val. St. Xavier universiteto adresas — 3700 W. 103 St. Muzikantai atliks prancūzų, anglų ir vokiečių baroko epochos kompozitorių kūrinius. R. Zubovas gros baroko laikų klavesinu.

Senovės lietuviai ilgais žiemės vakarais miklino savo protą sekdami pasakas, legendas, spėjimus ir būrimus. Taip jie savo papročius perdavė kitoms kartoms. Visą šią idėją medžiagą rašytoja Danutė Brazytė Bindokienė surinko į vieną knygą ir pavadino „Lietuvių papročiai ir tradicijos išėjimoje“. Knyga išgysiti galite Švietimo komisijoje (tel. 708-301-6410) arba „Drauge“.

„Žiburelio“ mokyklos auklėtinis Jonas Chaves skuta agurką, kurį draugas Aras Latvys kantriai laukia supjaustyti.

SKELBIMAI

• **Lemonte TRANSPAK** įstaigos naujos darbo val., šėd. 9-1 v.p.p., sekmd. 9-1 v.p.p. Tel. 1-630-257-0497.

• **Pinigai, maisto siuntiniai Kalėdoms. TRANSPAK, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629.** Tel. 1-773-838-1050.

• **Baltic Bakery** praneša, kad Šakocius (Baumkuchen) galima užsakyti tel. 773-523-1510 ir atsiimti iš kepyklos, 4627 S. Hermitage Ave. Galime pristatyti į Čikagos pietvakarių priemiesčius.

• **Gene ir George Janos, Bartlett, IL ir Algis S. Gečas, Brigantine, NJ,** - nauji Lietuvos našlaičių rėmėjai, atsiuntę po \$150 kiekvienas. Tai palengvins dviejų Lietuvos našlaičių gyvenimą. Dekojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago IL 60629.

• **Praleiskite vieną savaitę** šią žiemą plaukiant sauletoje Karibų jūroje. Septynios dienos - 1999 m. sausio 31 d. - vasario 7 d. Kaina \$1,339. First Class Travel, tel. 847-392-6320 arba 1-800-470-3358.

• **Remkime Krikščioniškos minties mėnraštį „Apžvalga“.** Švenčių proga užsakykite „Apžvalgą“ sau, giminėms arba artimiesiems. Prenumerata metams \$7.00 Lietuvoje, \$20.00 JAV. Užsakymus siųsti: „Apžvalga“, Pylimo 36/2, 2001 Vilnius arba Pr. Povilaitis, 9050 S. Troy Ave., Evergreen Park, IL 60805.

• **Legaliai dar galima išrūpinti „Social Security“.** E. Šumanas, tel. 1-708-720-2651.

• **Išnuomojamas 3 kamb.** butas prie 66 St. ir Kedzie Ave.; su baldais ir šiluma; \$380 mėn. Tel. 708-425-7160.

ISTOKIME I LIETUVOS VYCIUS

Su Lietuvos vyčiais daugelis susipažino prieš mėnesį, atsilankę į Lemonto rudeninį pobūvį. Kodėl dabar neįrašiusi šią organizaciją? Atsilankykite į naujai įsteigtos vyčių kuopos kalėdinį susirinkimą pirmadienį, gruodžio 14 d. 7 val., kuris vyks Pasaulio lietuvių centro vakarinėje pusėje esančioje didžiojoje salėje. Jei turite sūnų, dukterų ar vaikaičių, nors ir silpniau kalbančių lietuviškai, sukūrusių šeimas su nelietuviais, pakvieskite juos. Kad šie prisijungtų prie Lietuvos Vyčių, kurie didžiuojasi savo lietuviška kilmės ir siejosi dėl Lietuvos gerovės nuo pat įsikūrimo - 1913 metų.

Faustas Strolia

Čikagos lit. mokyklos Kalėdų eglutė vyks gruodžio 19 d., 11 val. r. Jaunimo centro didžiojoje salėje. Kvietiami ne tik mokinių tėvai ir artimieji, bet ir lietuviškoji visuomenė — parodykite savo vaikams, kad vertiname jų pastangas mokytis lietuviškai.

Advento susikaupimas Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje vyks gruodžio 11-13 d. Susikaupimui vadovaus Vatikano radijo lietuviškų laidų direktorius kun. Virginijus Vailentas. Penktadienį, gruodžio 11, ir šeštadienį, gruodžio 12 d., išpažinčių bus klausoma pusvalandį prieš pamaldas, kurios vyks 9 val. ryte ir 5 val. vakare. Sekmadienį svečias bus 8 val. ir 10:30 val. r. Mišiose. Po 10:30 val. r. Mišių kun. Vailentas skaitys paskaitą ir atsakys į klausimus parapijos salėje. Visi kviečiami gausiai dalyvauti ir pasiroditi Kristaus Gimimo šventei.

Lietuvos Vyčių 112 kuopa turės savo kalėdinį susirinkimą pobūvį gruodžio 15 d., 7 val. vak., Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Būtinai rezervacijos, kurias priima Julie Zakarka 708-425-5015 arba Estelle Rogers 708-425-6003. Maloniai kviečiami ir svečiai arba norintieji priklausti Lietuvos Vyčiams.

Tradicinės Kūčios Lemonto Pasaulio lietuvių centre ruošiamos gruodžio 20 d., sekmdienį, 12 val. centro didžiojoje salėje. Stalus ar vietas reikia užsisakyti iš anksto, skambinant Aldonai Palekšienei tel. 708-448-7436. Švęskime Kūčias ir pasidalinkime kalėdais didelėje lietuviškoje šeimoje.

Socialinių reikalų taryba ruošia kasmetinį Labdara vakarą jau šį šeštadienį, gruodžio 12 d., 6:30 val. vak., „Seklyčioje“. Tarp kitų įdomių, bus proga sužinoti, kam šimet paskirta vyresniojo lietuvių visuomenininko premija, kurios mėcenatas yra prel. Juozas Prunskis. Rezervuokite vietas tel. 773-476-2655.

• **„Sietuvos“ skautininkų ir vyr. skaučių draugovės šeimos šventė** šeštadienį, gruodžio 12 d., 1 v.p.p. vyks sesės Jolandos Kerelienės namuose. Vaisės sudėtinės. Turint klausimų prašoma skambinti draugininkei, tel. 630-257-2558. Visos sesės ir svečiai kviečiami dalyvauti.

Lietuvių operos choras ruošia Naujų metų pokylį ketvirtadienį, gruodžio 31 d., Jaunimo centro didžiojoje salėje. Tai, be abejonės, šauniausias Naujų metų sutikimas Čikagoje ir apylinkėse, tad verta užsitikrinti vietą, skambinant Vaclovui Momkui tel. 773-925-6193.

Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629

GRUODŽIO AŠTUNTOJI

Gruodžio 8 d. katalikų bažnyčia švenčia Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Nekaltas prasidėjimas seniai pripažintamas, bet pati šventė neseniai atsirado. Marija pasirodžiusi Liurde pasakė, kad ji yra Nekaltas Prasidėjimas. Marijos šventės proga noriu jums pateikti vieną įvykį, skaitytą spaudoje.

1893 m. Šveicarijoje, viename miške piktadaris užpuolė mergaitę ir norėjo ją nusikrauti. Didžiausiam pavojui, mergaitė maldavo leisti jai pasimelsti. Tokio maldavimo neatmetė nei žmogus — žveris. Tuo tarpu, kai ji garbiai kalbėjo maldą „Sveika, Marija“, mišku pro šalį ėjo žmonės, kurie susidomėjo, kas čia verdamas meldžiasi. Piktadaris pabėgo ir mergaitė buvo išgelbėta.

Tai Marija neatsako savo pagalbos tiems, kurie jos prašo savo maldomis.

Redaktorius

MANO RINKINYS

Aš renku daug dalykų, bet papasakosiu apie batų rinkinį. Aš renku batus, nes yra daug skirtingų batų visame pasaulyje. Man patinka batai su aukštomis kulnėmis. Aš renku batus, kai nuvažiuoju į batų krautuvę, nusiperku ir jais avi.

Aš savo batus laikau savo kambario spintoje, kairiame kampe. Ten aš turiu didelę kartoninę dėžę su lentynomis.

Jei aš išaugsiu iš savo batų, gal aš juos atiduosiu neturtinčioms žmonėms arba taupysiu savo vaikams.

Aš turiu išveiginius batus, sportui, žieminius, sandalius, su aukštomis kulnėmis, žaidimui. Turiu raudonų ir blizgančių batų.

Aš norėčiau turėti visokių rūšių batų, kokių yra pasaulyje. Bet nemanau, kad mano svajonė išsipildys. Mano mama man neleistų tiek daug batų prisipirkti. Ji sako, kad aš jau daug turiu ir kad man naujų nereikia.

Rima Šeštokaite, Philadelphia Vinco Krėvės lit. m.-los mokinė („Bitutė“).

ZUKIO NUOTYKIAI

Kartą gyveno rudas zuikis, kuris vaikščiojo keturiomis kojomis, kaip meška. Jis norėjo kitiems padėti. Arti jo namų gyveno labai vargingų ir netikintų žmonių. Jis sudarė pagalbos planą, kad žmonės tikėtų ne tik į Velykas, bet ir į Dievą. Štai žinutė:

— Rytoj jūs čia rasite krepšelį pilną aukso iš Dievo. Jūs galėsite jį pasilaikyti, jei tikėsite į Dievą. Jei ir toliau netikėsite, viskas prapuls.

Zuikiui buvo sunku laiptoti laiptais. Taip pat buvo sunku surasti aukso ir pinigų. Bet kitą rytą jis atnešė aukso ir padėjo. Žmonės pamatė aukšą, tuoj įtikėjo Dievą.

Dievui patiko zuikio sumanymas. Kartą jis jam pasakė: „Būtų gražu, kad tu galėtum visiemis tą patį padaryti, kad visi įtikėtų. Kad tau būtų lengviau judėti, tu dabar galėsi šokinėti“.

Zuikis sutiko ir ėmė šokinėti.

Vytas Bradūnas, Baltimorės Karaliaus Mindaugo lit. m.-los 6 sk. mokinys („Mūsų metai“)

ZVAINGZDUTĖ

Isteigta Lietuvių Mokytojų Sąjungos Čikagos skyriaus

ka mano mokytojos ir daug kitų dalykų man patinka. Man viskas patinka, kas vyksta mokykloje.

Aušra Buženaite, 7 kl. mokinė Čikagos lit. m.-la.

GALVOSŪKIS NR. 41 (Brėžinėlis)

Sujungę taškus, sužinosite kas čia nupiešta. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 44

Čia parašyti 6 sakiniai, kurių skyemnyse galima rasti skyemenis, iš kurių yra sudaryti 5 didieji Lietuvos miestai, Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai ir Panevėžys. PaBRAUKITE tuos sakinių skyemenis, kurie atitinka miestų skyemenims:

1. Aš rinkau miške uogas, o brolis tik grybus. 2. Ponas liepė tarnui saugoti avis nuo vilkų. 3. Žmogus kilnius tikslus turėdamas, bus laimingas. 4. Kartais pasitaiko ir akiai vištai grūdas. 5. Šiaurės vėjas pajūryje užpuštė įmintas pėdas. 6. Garvėžys nesunkiai įveikė kalną. (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 45

1. Aristotelis manė, kad sunkieji daiktai krenta žemyn greičiau, negu lengvieji. Kas ir kada šią „tiesą“ sugriovė? 2. Kada žmogui buvo pirmą kartą įdėta dirbtinė širdis? 3. Kada buvo sukurtas širdžiai „pacemaker“? 4. Kas sugalvojo žodį „radioactivity“? 5. Kas išrado „barometrą“? Visi, teisingai išsprendę ir plačiau paaiškinę atsakymus, gaus 10 taškų. Už trumpus atsakymus — 5 taškai.

Atsiuntę

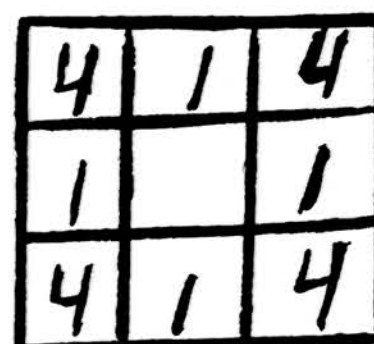
kun. dr. E. Gerulis

GALVOSŪKIO NR. 21 ATSAKYMAS

Mano manymu berniukas gerai pasielgė, kad paklausė mamos patarimo, nepasakė, kad yra vienas namuose. Su nepažįstamais reikia būti atsargiems.

GALVOSŪKIO NR. 22 ATSAKYMAS

(Žiūrėkite brėžinėli)

GALVOSŪKIO NR. 24 ATSAKYMAI

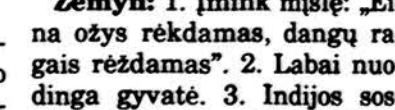
1. Skvirbeliai. 2. Sniegenos. 3. Lašis. 4. Kikilis. 5. Lokys. 6. Šerkšnas. 7. Varnėnai. 8. Apuokas. 9. Barsukas. 10. Miegapėlė. 11. Ūdra. 12. Vo-verė. 13. Kurtinys. 14. Giles. 15. Liepsnelė. 16. Snieguolė. 17. Riešutinė.

GALVOSŪKIO NR. 25 ATSAKYMAI

1. 1926.III.16 amerikietis R. H. Goddard išsėvė pirmąją raketą, varomą skystu kuru. 2. 1935 m. R. H. Goddard sukūrė skystu kuru varomą raketą, kuri skrido greičiau už garą. Vokietija pradėjo kurti savo raketą nuo 1927 metų. 3. Danas C. J. Thomsen 1834 m. suskirstė istoriją į akmens, bronzos ir geležies amžius. 4. Manoma, kad Viduramžiai prasidėjo 476 m. rugsėjo 4 d., kai iš Šiaurės atėjo barbarai pašalino paskutinį Romos Imperijos valdovą — imperatorių Romulą Augustus. 5. Kai įsibrovė turkai 1453 metais gegužės mėn. 30 d. užgrobė Konstantinopolį (Instambul), užsibaigė Viduramžiai.

GALVOSŪKIS NR. 42 (Brėžinėlis)

Katra linija yra ilgesnė AB ar CD? (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 43 (Kryžiažodis)

Žemyn: 1. Įmink mįslę: „Eina ožys rėkdamas, dangų ragais rėkdamas“. 2. Labai nuodinga gyvatė. 3. Indijos sositinė. 4. Įmink mįslę: „Marių pana, šilkų kaša, kojines vandeninė mirtis“. 7. Gražiai išdėstantis geltonas paukštis. 9. Laukinių, sunkiai praeinamų spygliuočių miškų medis. 10. Žuvis. 11. Vietovė, kur buvo nužudytas Lietuvos karalius Kęstutis. 12. Gėrimas. Skersai: 5. Įmink mįslę: „Du kiškiukai pjaunas, balti kraujai bėga“. 6. Intakas, įtekantis į Nemuną žemiau Birštono kilpos. 8. Mėnuo. 13. Krioklys Šiaurės Amerikos žemyne. 14. Piešinio ant sienos pavadinimas. 15. Knygos „Tomo Sojero nuotykių“ autorius lietuvišku ištarmu. (10 taškų)

Sudarė IV kl. mokinė **Rasa Birbalaitė**, iš Raubonių kaimo, Pasvalio rajono.

Pranas Naujokaitis (Bus daugiau)

MAN VISKAS IDOMU

Man labai patinka mokykla, o labiausiai — mano draugai. Mes einame į dainavimo ir tautinių šokių pamokas. Dainavimas man labiausiai patinka, gerai ir šokiai. Man patin-

